

ELŐFIZETÉS:

Egész évre 6 ft.
Fél évre 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a lap tulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ KOZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor
10 kr., többzori hirtel-
ténél olcsóbb. Nyitár-
sora 25 kr. Bélyegdíj min-
den hirdetésnél 30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor nyomdájában és
a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 15 kr.

Megjelenik minden kedden.

Egyes szám ára 15 kr.

Szinügyünk rendezéséhez.

estelni lehet, de tagadni nem, hogy Zombor városának nincs akkora és oly módos szinpartoló közönsége, a mekkora az itteni igények kielégítésére képes társulatot 4-5-6 hónapon át kitarthatna. Igazolja ezt a jelen és mult egyaránt.

Tiszteljük az idealistákat, becsüljük a lelkesedést; de miután ma-honnap lejár a szini évad s megint ott fogunk állani, hogy hintókon behozott színészeinket esernyővel kezünkben gyalog a vonathoz kísérjük: ki kell mondanunk a tények megfigyeléséből levont meggyőződésünket; ki kell mondani, akármít sűg idealizmusunk; ki kell mondani, mert kötelességünk.

Zomborban van egy pár tehetős földbirtokos, de magyar vagyoni- vagy pénzarisztokratia — sajna! — nincs. Hivatalnokok képezik úgy a szinügynek, mint minden humánus eszmének fentartó fő kontingensét; hivatalnokok, akik lapokban és kérvényekben, nyilvános és magán uton panaszkodnak, hogy a szinügy gyámoltása nélkül is alig tudnak a kor hozzájuk fűzött követelésének anyagilag megfelelni.

Mielőtt ezt valaki tagadná, írja össze névszerint az itteni intelligentiát; nevük mellé jövedelmét s családját; számolja ki, hogy átlag az 1000 ft. évi jövedelmet kerülgető bevételeiből hogyan lehet rangjukhoz képest megélni, lakni, ruházkodni, gyermekeket neveltetni.

Mi ezt megtettük; megtettük viszonyainkban avatos egyének segítségével. És azon eredményre jutottunk, hogy itten szinpartoló, amilyen az igényeknek megfelel, egy téli szezonon át a mai — és már alig fokozható — bevételek és kiadások mellett nem prosperálhat.

Ez nem vád senki ellen, csak a tényleges állapotok száraz konstatálása.

Mi következik ebből?

Az-e, hogy már most ne kelljen szinház?

Bizonyára nem! Erről lemondani nem lehet, nem szabad.

De az sem következik sehonnan, amit mi erőszakkal sürgetünk, delétesíteni anyagilag gyengék vagyunk, — hogy télen át legyenek jó színészeink.

A jó színész nem igen hányódik nálunk. Elszegődhetik oda, ahol jobban tudják fizetni. Ez valami természetes. Azok meg, akiket mi el tudunk tartani, nem elégitenek ki bennünket, sőt — mint ők mondják — mi sem őket.

Presszióval, társadalmi kényszerrel hajtjuk be, a mellékletekintetektől bérlő, de lépten-nyomon túlterhelésről panaszkodó publikumot.

Hát mért nem keresünk kivezető egérutat ezen öncsinálta labirinthusból?

Husvétkor a legjobb szintársulatok is elmozdulnak téli helyeikről Zombor tavaszi állomásnak a legelső vidéki társulat számára is megfelelő. Miért nem öntünk tiszta bort a pohárba? Miért nem mondjuk hát, hogy április — május, esetleg június, vagy augusztus, szeptember legyen a mi magyar szezonunk? Ekkor a kevésbé lefoglalt erők összteremthetők; a szini kiadások a fűtéssel kisebbek; a hőség sem oly nagy — legalább csak ritkán, — hogy a műélvet lehetetlené teszi. Hiszen Budapesten se teszi!

Vagy tán szegényen az a városra, hogy nincs téli szinháza? szerintünk nagyobb szegény, téli társulatot szerződtenni s azt megbuktatni; mint tavaszkor jeles társulatot híni és meglehetősen kitartani.

Tegyük meg ezt, ha a nagy közönség érdekében szépet s jót, a szinügynek hasznót akarunk.

Ha van egypár uri ember, aki az unalmas téli estéket nem tudja agyonütni: ez ne követelje a nagy közönségtől, hogy az ő privát céljára oly szörnyen megsarcoltassék.

Tavaszi-őszi szinház! ez való Zombornak; mert az igényeit is kielégítheti; annak költségeit is megbírhajja. Népszerűtlen indítvány, az igaz; aki a nehézmények tekintetbe vételével jobbat tud mondani: ám álljon elő s visszavonjuk a magunkét.

Gondolkozzunk, beszéljünk erről!

Eddig a jelenből a jövőnek szóltunk. De mit tegyünk most?

Valóban, szörnyű új bizonyosága lenne a híres magyar szinpartolóknak, ha a számtalan utánjárással, sok erőltetéssel létrejött szinház, mindjárt az első magyar évadban megbuknék.

Pedig, — rossz próféták legyünk! — márveti előre árnyékát az eredmény

Városi szubvencióról beszélni abszurdum, mert az, évi 1000 frttal csak elviselhetlenné tenné amúgy is súlyos közadónkat. Kétszeresen az, a mi viszonyaink között, ahol azok — a hivatalnokok — szórakozási érdeke sürgeti a szubvenciót, azoké, akik a közadótól mentesek és áthárítaná azokra, — a földművesekre, szegény iparosokra, szállási gazdákra — akik tán csak hirtől tudják, hogy van-e és mire való a szinház. A város obligát terheit se győzi; nincs egy becsületes iskolája; kontóra épít kaszárnyát; hivatalnokait szegényesen fizeti; megnyitható jövedelmi forrásai nincsenek. Pedig hát városi szempontból e bajok elenyésztése mindenesetre a szinház külön szubvenciója előtt volna eszközleendő. Aztán meg különös is lenne, hogy ott, ahol a népes szállásokon mértföldnyire nincs egy kuckó iskola, szinház-szubvenciót kezdjék a kulturát. Tehát itt városi szubvencióról beszélni: 1. galább is idealizmus. Elég szép a várostól, hogy a nem sokat ígérő szinházi részvényeket beváltja.

A közönség érzi, tudja s amennyire előbb-utóbb elalkudhatlan igényei engedik, ezentúl is meg fogja tenni műpartoló kötelességét.

Tegyék meg az igazgatók is!

Látták már, mert láthatták, hogy henten-kint — pláne mint farsanghosszat tettek — hat előadást adni sok. A közönség egy és ugyanaz és így egy darabot — akármilyen új sem néz meg kétszer. Az ő kiadásuk pedig egyforma, ha 50, ha 300 fej vált jegyet.

Számoljanak egy kicsit!

Ha pl. napi kiadásuk 60 frt, akkor heti kiadásuk 6.60=360 frt.

Ha csak négyszer játszanának, 4.60=240 frt lenne a kiadásuk s már ezen 120 frtot nyerne-nének, amellet, hogy a gyébb előadásokra több-több közönség jutna; amellet, hogy több módjuk és idejük lenne, jó új darabokat összevágóbban begyakorolni.

Kisvárosiak vagyunk. Mindenkinek van társas köre, melyet rendszeren este élvez. Hány elhanyagolja ennek kedvéért a szinházat? hány nem mellőzné, ha amarra is maradna hetenkint 2-3 napja?

Mi nem tehetünk róla, hogy viszonyaink olyanok, amilyenek. Ha színészeink közelről is mernék azokat, megelégednének, dacára, hogy nincs rá anyagi okuk.

Oly város ellen, ahol egy főrangú ur feláldozza magát a bérletszedésre s oly kísérőt talál, aki dacára, hogy a szabad szó embere, szegre akasztja taval per »ildomtalanság« nyilvánosan hirdett bérletszedési elvét; hol a közönség a bálók obligát költségeiben kimerülve is megteszi a pártolás körül a lehető: ott az igazgatóknak, ideális szempontból panaszuk nem lehet; nem annál kevésbé, mert maguk is elismerik, hogy társulatuk új, igazi erői pedig annak is napról-napra új darabok betanulásán kell, hogy fáradozzanak.

Régi művészek se győzik napról-napra az új szerepkört; hát akkor hogy legyen benne tökéletes a legtörekvőbb kezdő színész is, mikor ugyszólván szellemj omnibuszt csinálnak belőle.

Ne követeljünk többet, mint amennyit adhatunk, s a világ sem fog tőlünk többet követelni, mint amit elbirunk.

A túlfeszített rugany elernyed; a túlerőte-tett húr, akármilyen kedve van, megszakad.

Még néhány szó a belvizekről.

A „Bácska“ f. évi 5 ik számában a belvizekről írt cikket figyelemmel átolvasván, önkénytelenül eszembe jutottak deákori életem virágos és tövisekkel telt napjai, a laikus sokat tanulhat belőle, de sokat nem fog megérteni, mert hiányzik hozzá a példa, a bizonyítás, ezzel azonban én nem gondolok, kiki itéljen, tervezessen kedve szerint, és minthogy sem az ország, sem a vármegye, sem pedig az érdekeltek felek sem engem, sem pedig cikkirót nem fizetne meg azért, hogy itt példák és bizonyítások által ismertessünk meg tanári módon a belvizekről szóló tant, annál kevésbé hogy azok tanulmányozásával, lejtmetéréseivel foglalkozhatnánk, ennél fogva én csak arra bátorodom a tisztelt olvasót figyelmeztetni, miszerint nem arról van szó, hogy hol voltak vagy vannak a legtöbb belvizek, hogy mily természetűek, hogy hogyan és miképp mely rendszer után lehet ezektől megszabadulni, mert ez az illető megbízott szakférfiak dolga, arról sincs szó, hogy a szabályozásokkal, lecsapolásokkal, egyidejűleg gazdasági vagy más célok is összeköthetők, mert azt annyiszor már sügták meg még a laikus fülebe is hogy az egész Ferenc-József csatorna vidékének a háta bors-ódzik tőle, a ki nem hiszi, kérdezze meg csak az ottani lakosokat, majd meghallja — avagy azon deputációt, amely 1881 ik évtől kezdve tanulmányozza a belvizek által elárasztott, de kacs vadászattal összekötött vidéket — hogy ki contójára — azt nem tudni! Továbbá még arról sincs szó, hogy mennyibe kerülne a kivitele, mert ezt már eldöntötték, értesülés szerint 6 frt 50 krba jönne catastralis holdja! Hanem igenis az a kérdés, vajlon a nagyméltóságú közlekedési miniszter ur által kiküldött ugynevezett cultur mérnök rendszer helyes és idővs lesz-e?! — ez volt multkori cikkemnek erre vonatkozó szakaszában kifejtett nézetemnek a célja.

Hogy miért tettem fel akkor ezen kérdést, azt most megmondom, no hát azért, mert a 19-ik század korszellemé nagyobb feladatok kivitelére az associatiót vagyis társulást tartja legcélszerűbbnek és pedig joggal, mert amit egyesek nem tudnának saját önérejük-ből létesíteni, azt mások közreműködése által akár anyagi, akár szellemi téren létrehozhatják, már pedig ha a tisztelt cikkirő által nevezett csoportok birtokosai akár külön, akár egyesülten nem társulnak, hanem községenként külön-külön válna és csak saját érdeküket szem előtt tartva beszerzik a kiküldött szakférfiaktól a létesítendő tervezeteket, akkor könnyen meg-eshetik, hogy a kitűzött cél rendszerében az egyöntetűség, az összefüggés megzavaratik, én tehát minde-kelettt a csoportok társulását ajánlanám, ha meg-történt, akkor az is már egy vívmány, ha nem, akkor meg vagyok győződve hogy ő nagysága az alispán ur bevett szokása szerint a jó nézetet erőlyesen támogatni fogja! — másrészt pedig azért tettem fel, az említett kérdést, mert meggyőződésem, hogy csakis a társulás alapján lehet egy bizonyos rendszert a kivitelben létrehozni, szakférfiak kiküldetésének, a rendszert az egyes csoportokra nézve megállapítanak, s minthogy az ek-képi áttanulmányozott műszaki tervezet a közgyűlés előtt is megvitattatnék, akkor sokkal biztosabban nézhet-nének az érdekeltek felek a jövőbe.

Nem akarom a cultur mérnök urak szakképzetse-geit, gyakorlóságait kétségbe vonni, sőt ellenkezőleg hiszem, hogy ő nagyméltósága tapasztalattal telt és gyakorlott szakférfiakra biza az ügyet, de azt is meg fogja engedni bárkinek is, hogy egy ily nagy horderejű művellet kivitelére nézve aggodalmait kitarhassa, — a mai körülmények között még a krajcár is sok pénz!

Hogy tehát előlegesen is a kedélyek megnyug-tatva legyenek, célszerűnek tartanám, miszerint e tekintetben hivatalos részről felvilágosítás adatnék, mert ez is egyelőre némi átnézetett nyujtana, különösen ak-kor, ha az összes terepben már eszközölt vagy még ezután eszközleendő munkálatok rendszere térképéleg is bemutatnánk! — a mig pedig az meg nem történik, kinyilatkoztatott álláspontomon megmaradok.

Több szem, többet lát, több fő, többet kigondol, és együttesen a legcélszerűbbet! — mert ellenkezőleg oda jutunk, a hová H. K. tisztelt barátunk becesei lakos, a ki t. i. kitalálta, hogy a tiszparti békák csak egy accordban quakognak s mihelyt egy közülök más accordba átesap — rögtön mintegy vezérszóra elhal-gatnak e dissonantia miatt!

Árpád.

Hirek.

A vallás-közköztatási m. kir. minister Ellinger Menyhért adai r. k. káplánnak a zentai algyimnasium-nál tett 100 frtos alapítványáért köszönetét nyilvánította.

A hadsereg hiv. lapja közli, hogy Varga Mihály ó-becei és Kuluncsics Pál dusnoki segédlelkészek tá-bori káplánokká nevezettek ki.

A zombori r. kath. iskolaszék a nenedics-tanyai osztályba tanítót keres 300 frt évi fizetés és szabad lakás élvezete mellett.

A színház részére készült vasfüggöny a színház épület udvarán hever, hogy miért nem helyezik el oda a hova szánták, azt jó lenne tudni.

Miután a polgári kaszinó társasvacsoráján a netáni bácskai vízkárosultak részére szép összeg gyűjtött, megénkben pedig a veszély elhárított, tehát vízkárosultak nincsenek, célszerű, illetőleg kívánatos lenne, az összeget Győr városa árvízkarosultjai részére elküldeni.

A fővárosi lapok helybeli levelezője, azt újságolja, hogy a zombori vörös kereszt-egylet és a magyar négyelet táncvigalma az újonnan épült olvasókör helyiségeiben nagyon jól sikerült. Ezen Originalbericht-Er-statter alkalmasint a szerb pikniket gondolá.

Városház mindkét bejáratánál valami H. Fuchs Wechselschuss in Budapest, az ungarische rothe Kreuz-Loos-okat offerálja; ha már egy germanizáló Hofwech-selert türnek, legalább ne függesszék ki hirdetését a vá-rosház kapujába.

Tomza Károly, volt doroszlói plébános 120 frtot hagyott egyháziroldalmi jótékony célokra.

Tavali e papi megyében 1000 frt Péter-állér gyűlt egybe.

A hodsági korecsolyázó egyletnek f. évi január hó 31-én megtartott táncvigalma a lehető legfényeseb-ben sikerült. A rendezőség nem kimélt semmi áldozat-tal, hogy a bál fényét emelje; ehhez járult a díszes közönség, mely ott egybegyűlt, úgy hogy az egész bál beillett volna bármely nagyobb város termeibe is. Az első négyest mintegy 30 pár táncolta. A hölgyek több nyire díszes toleettekben jelentek meg. Ott voltak: Schumacher Jakabné (egyleti elnök), Jusits Lajosné, Tillinger Sándorné (Palánkárol), Zsigmond Góntérné (O. Soóváról), Lánckor Antalné (Bácsból), Scultéty Edéné, Borovszky Károlyné (Pivnicáról), Horváth Gé-záné és Horváth Béláné (Plánáról), öv. Fischerne, Dr. Liely Józsefné, Schwerer Károlyné, Mayer Ist-vánné, Hottinger Lőrincné, Lang Mártonné stb. Azon-kívül jelen voltak: Schumacher Paulina, Borovszky Gizella (Pivnicáról), Nagy Bella és Fancsi (Palánká-ról), Dux Laura és Mariska, Oltványi Panna (Bácsból), Treuer Mariska, Lang Anna kisasszonyok stb. A tánc, melyhez a zenét Nagy Ferkó kulai zenekara szolgál-tatta, egész hévvel reggeli 8 óráig tartott, mi szintén a bál jó sikere és hangulata mellett tanuskodik.

Múlt hó 30-án Títelek fényesen sikerült a kaszinó-bál. Már néhány bál volt, de még ilyen szép számú közönség nem volt egy bálban sem látható. Ebből ki-tetszik, hogy mennyire kedvelik a kaszinói elnököt Szabó járásbíró urat és a kaszinó helyiség tulajdonosát, Perkóvácz urat. A hölgyek közül ott láttuk: Perkóvácz Zsófi, Nikolics Katica, Gyorgyevics, Fazekas, Szvoboda kisasszonyokat; továbbá: Nikolicsné, Szabó Mihályné, Kéglné, Baderliczáné, Springerné, Kardos Gizella, Szej-manné, Molnár Gyuláné, Khererné, Bakaloniczná urnó-ket. A bál reggel 7 óráig tartott. Szabó járásbíró igen szépen felkészítette a hölgyeket, akik a bálban részt vettek és ezt színi nem akaró éljenzés követte. Az első négyest 30 pár táncolta.

A zentai adóhivatalhoz 900 frtra ellenőrt keresnek. A bécsi Kreditoren-Verein Schreier Zsigmond sza-badkai bej. kereskedő fizetéseketelenségét jelenti.

Egy ügyes tanmodorú vidor hegedű-virtuóz ajánl-kozik uri házakban magánórát adni. Utasítást a szer-kesztő ad.

Bednár Ágoston, 1879 óta Borsód község lelkésze, a déli szelid éghajlat alatt Görzben, hol mellbajából üdülést keresett, január végén elhunyt. A boldogult Baján született 1848. márc. 26-án s így még nem volt 33 éves. Két év előtt egy kötet népszerű egyházi be-szédet is adott ki s minden körben kedves volt sima modora miatt. Áldás emlékére!

Parabuty községében a zsidók kezdeményezése folytán — a már évek óta fennálló kaszinó mellett — egy szemita kaszinó alakuloban van s az a nevezetes-ség benne, hogy a jó módú paraszt gazdák velük szö-vekezve, a múlt hó 27-én megtartott alakuló gyüle-sen magukat megválasztatták, és pedig: elnökül Sencz Ferenc; választmányi tagokul: Drach Jakab, Hess János községi tanító, Knöl, Waing István és Klein Vendel, tehát összesen egy zsidó sem, de kikre ki-lönbön feladatuk, a kaszinó életképességét megalkotni. Ne neked Istóczy!

Az ó-becei magyar gazdasági társulat bálja, fé-nyes sikert aratott. Már vasárnap délután egymást érték a vidéki száznok, kocsik, nyertő ménék a város egyik-másik utcáján keresztül. A bál már esti 7 órakor vette kezdetét és kiválóan kiviradtig tartott. Összesen 320 személy iródott be, ezek között 6 szerb, 11 zsidó és 303 mind magyar ajkú polgár. Felülfizettek: Beretka Károly vbíró 50 kr., Zavisics István vjegyző 50 kr., ifj. Janik István 1 frt 50 kr., (mint új tag), ifj. Eng-elsmann N. 50 kr., Popper N. kereskedő 50 kr., Gyor-gyovics Iván nagybirtokos 50 kr., Gortva Lázár takaréktári pénztárnok 50 kr., Tripolszky László mérnök 1 frt és Kis Miki ur 50 krt. Szünóra alatt a legnagyobb barátsággal folyt a vendégszeretet vallás- és nemzetiségi különbség nélkül; ifj. Zsótér Andor földbirtokos, e tár-sulat hazafias elnöke, díszes szép felkészítőt mondott a társulat további virágzására, mely annyira meghatotta a vendégeket, hogy az örömtől elragadtatva, elnökün-ket a nagy magasba felemelték s éltették.

Az 0- és Török-Kanizsai takarékpénztár 1882. évi febr. hó 20-án közgyűlést tart. Részvénytőkéje 100000 frt. Tiszta nyeresmény 20660 frt 16 kr.

A torzasi takaré- és előlegezési-egylet a lefolyt évben 1755079 frt 64 krt forgalmat tüntet ki.

Breckska Ferenc ó-becei járásbíró azon szivrázó esapás érte, hogy multkor kimultnak jelzett kis fia után 1 yomban kedves leánykaja is az ott uralgó kör áldozatául esett.

Uj cég. Gergurovics és Theodorovits épületfa- és deszkakereskedők Zomborban, bej. u. o. dec. 28.

Palicra postamester keresnek.

Február 1-től a gombosi átkelő állomás újra megnyílt, de csak a nappali vonatforgalom számára.

Athanackovits Miklós, nyug. pénztáros 70 éves korban elhunyt.

Kulán Sztójkovits György okl. jegyző szótöb-b-séggel első aljegyzővé választott.

Zentán Weinmann Imre adóhivatali ellenőr, 36 éves korban elhunyt.

Február 10-én jár le a szabadkai színházra a jövő évadot illető pályázat. Hát nálunk mikor hirdet-nek? . . . Eh! mi ráérünk! . . .

Sárközi István építő mester városunkba letelepült, az ipariskolai bizottság elnökül Mihályi János megyei főügyész, jegyzőül Petrovits Döme g. kel. képezedei tanárt választotta. Az iskolaügylet a buzgó elnök ur pár nap alatt a megvalósulás stádiumába se-gítette. Helyiségül a főgymnasium lesz kérendő; a tanerőkkel tolynak a tárgyalások. Remélhető, hogy március elsején az iskola felállhat. Összeírás után 207 iparos tanuló jelentetett be, közülök csak 22 van szerb s így a nyelvi nehézségek kisebbek, mint hinni lehet-tet volna.

Dunagőzhajózási társaság. A kedvező időjárás viszonyok következtében a dunagőzhajózási társaság legkéz-ebb két hét múlva ismét megnyitja a hajózást. A vállalat, melyre nézve fennállása óta a lefolyt év volt egyike a legkedvezőbbeknek, a Duna összes ki-tőzőiből érkezett jelentések szerint a jelen évben is sze-rencsés campagne elé néz. Ugyanis mindenütt oly nagy mennyiségű áru van felhalmozva, hogy tekintet nélkül az ez évi termésre, nagyon élénk forgalomról van már augusztus végeig gondoskodva.

Gépgyár létesült Szabadkán, mint a beküldött ér-tésítésből olvassuk. Szabadka denique halad, csak az-tán a közönség méltányolja a szakemberek kezéből kikerülő jó munkát. Az értesítést a vállalkozók kérel-mére azért közöljük, mivel oly új iparvállalatról van szó, mely nagy tökebefektetés mellett a felső Bácska-ban régen érzett hiányt van hivatva betölteni.

A pacseri dalárda f. évi február 4-én a polgári olvasókör termében az ottani községi népiszkola szegény sorsu növendékei segítségére táncal összekötött si-került dalestélyt rendezett.

A bezdáni közs. iskolaszék „egy mivel előbb al-pítandó kisdud-óvó intézet felállítására érdekében” Mész-ner István, Hegyessy Ferenc, Bosnyák János, Szabó András, dr. Goldschmidt Dezső és Molnár Ferenc urak-ból álló szűkebb körű bizottságot küldött ki, e fontos intézmény biztos alapon nyugvó létesítése dolgában, a szükséges módozatok megállapítása végett.

Csődhirdetmény. Schreier Zsigmond szabadkai lak-os ellen, bej. március 10. Csődbiztos: Orsai Vilmos tvszéki bíró, tömeggondnok: Farkas Zsigmond ügyvéd.

Irodalom. „Az Illem könyve”. A műveltség és a tapintatos modor az élet különböző viszonyaiban. A családi és társadalmi életben követező illemszabályok kézikönyve. Hazai és külföldi művek felhasználásával írta Kalocsai Róza. A fenti cím alatt egy rendkívül díszes kiállítású mű kiadása indult meg, melynek elő-fizetési felhívásából tájékozottul a követezőket közöl-jük: „Az Illem könyvével” az önmivelődésnek egy hatalmas eszközt óhajtunk nyújtani a t. olvasó közön-ségnek; mert könyvünk nem a száraz etiquette sza-bályok halmazát tartalmazza, hanem tárgyalja és fej-tegeti a legnemesebb és legfényesebb eszméket, erkölcsi törvényeket lélektani alapon, és utal ezen szép és erkölcsnemesítő eszmék és tulajdonságok külső nyil-vánulásaira. Szigorú logikával következtet a finom, tapintatos modor, az illő magaviseletről a lélek és szív nemes tulajdonságaira, vagy a helytelen magavise-letről az ellenkezőre. Kimutatni törekszik, hogy mi-ket kövessünk és miktől óriázkedjünk. És teszi mindezt egyszerű, érthető és vonzó irálylyal, népszerű modor-ban. Az „illem-szabályok” elnevezése alatt feltalálható benne az élettapasztalat, gyakorlati lélektan és kü-lönbösen a neveléstan. Megleli itt az agg, minő tanács-al bocsássa utnak a nagy világ küzdelmeibe gyer-mekét vagy unokáját. Hü barátira, vezetőre talál az ifju férfi, a serdülő leány, a háznál családjá körében, társaságban, vagy kint a nagy világ zajában. Utmu-tatást ad a fiatal házínóknak, és szavakba foglalja a családanya tapasztalatait. Megosztja a családapa anyagi és nevelési gondjait, és örökdi a kisdud bősége felett vagy részt vesz az elhunyt koporsójánál a család fáj-dalmaiban, mindenütt a kellő időben és helyen utasítva s batorítva a teendőkre. Hü kísérőre talál itt az elha-gyott magánosan álló nő. Kézen fogja a pálya kezde-tén álló tapasztalatlan ifjut; gyönyörrel nyújtja át az arának a menyasszonyi koszorút és a vőlegénynek jegy-gyűrűjét . . . és ha az a koszorú töviskoronává, a jeggyűrű kigyómarássá változunk; balzsamot csepeg-tet az égő sebekre s megtanít nemesen viselni a fáj-dalmakat. Szóval: mindenki és minden alkalomra hü barátot és hűséges tanácsadót találhat e könyvben. A mellett, bár az író nagyon sokat kitér a külföldi írók műveiből vett át — az általános emberi igazságok minden nemzet kebelében ugyanazok — könyvünk minden ízében magyar. Magyar szellemben, egyszerűen szép magyar nyelven van írva. „Az illem könyve” dísz-es kiállításban körülbelül 16—18 ötv. füzetben fog megjelenni. Minden hónapban 2—3 füzet jelenik meg, úgy hogy az egész mű rövid néhány hónap alatt az előfizetők kezeibe lesz. Egy-egy füzet ára 30 kr. A teljes mű előfizetési ára 5 frt; mely összeg bekü-l-dése után a füzetek kéthetenként a mű teljes megje-le-néséig bérmentve küldetnek. Az illem könyve bármely hazai könyvkereskedésben rendelhető meg — valamint egyenesen a kiadóhivatalnál. (Révai Testvérek könyv-kiadóhivatala, Budapest, IV. váci-utca 11. szám.)

Filipován Gyarmathy Ferenc jegyző eljegyezte Mallin Magdolna kisasszonyt, Mallin Károly obrováci jegyző urnak szép és kedves leányát. Az esküvő fe-bruár 5-én tartott Obrovácon.

Palánkán f. hó 5-én iparos bált tartottak, mely — a német meghívótól eltekintve — jól sikerült.

Az újvidéki „Zastava” egy felső-határvidéki-nek tollából a határvidéki választások küszöbén a horvátországi szerb pártokról s a horvát pártokról hoz egy hosszabb közleményt, melyben az ottani szerbek-nek a legnagyobb óvatosságot és elővigyázatot taná-csolja a horvát (különösen az ellenzéki) pártokkal szem-ben, ha csak az ottani szerbség az egyik vagy a másik horvát pártnak pusztá eszközévé nem akar válni a szerb ügy hátrányára. Majd hosszasan előadja, mily per-fid eljárást tanúsítottak és követtek a horvát pártok (különösen a mostani úgynevezett „független” nemzeti

Mrazovics-féle párt), egyes kormányok alatt a szerbek-kei szemben. Hitegették és áltatták a szerbeket, a midőn a magyaroknál valamit kivinni és tőlük kicsi-karni akartak, s a midőn céljukat elérték, az adott és tett ígéretekre megfeledeztek. A szerbeket még a nevüktől is meg akarják fosztani, a cyrill-betűt kiszorították a szeremi és slavonországi hivatalokból. A horvátok ellenséges álláspontot foglaltak el a szerbek irányában; a szerb képviselőknek tehát nincs több helyük a horvát pártok között; önálló szerb pártot kell tehát alkotni, hogy a szerb nevet s a szerb fajt méltóan képviseljék. Közli szerint Pejacsevics bán az egyetlen, a ki a szerbek iránt nem elfogult. A magya-rok sokkal loyálisabbak, mint a horvátok, mert ők megadták a szerbeknek a szerb nemzeti egyházi autonómiát s biztosították is az 1868. évi IX. törvénycikkel, míg a horvátok nem is akarnak hallani a szerb névről, annál kevésbé akar-nak tudni holmi szerb nemzeti autonómiáról Horvát-országban. A szerbek a szerb individualitás elismerte-téért fognak küzdeni Horvátországban, s a horvátok kedvéért nem fognak többé sem a magyarokkal szem-ben a kiegyezés dolgában, sem a bécsi kormány irá-nyában Dalmácia elnyerhetéseért s Horvátországhoz való csatoltatása érdekében ellenséges álláspontot el-foglalni. E—s.

Beküldetett. Almás községében „Almás járási takarékpénztár részvénytársaság” cég alatt pénzügyi alakult, melynek alapszabályai, — úgy cége a szabadkai kir. törvényszéknél, ennek 12420/1882. számú végzé-sével a kereskedelmi cégjegyzékbe bejegyeztetett. Ennek megtörtétele a nevezett intézet 50 ezer forint alap-tőkéjével — melynek 30% a tényleg be van fizetve — működését megkezdé. Ez intézet működése céljál, első és legfontosabb feladatául azon, ma már általá-nosan hangoztatott elvet tüzte ki, hogy a hitelt kereső közönségnek mérsékelt kamatláb mellett nyújtson jel-zálog, előleg, úgy váltó kölcsönt, mi által bebizonyítsa lételének azon célját, hogy nem a részvényesek részére, bármily uton és eszközökkel szerzett nagymérvű osz-talék biztosítása céljából alakult, — hanem ekörnyék-beli lakosoknak hitelképességéhez aránylag a lehető-ségig olcsó kamat mellett azokat a titokban, sőt tör-vény leple alatt üzött uszora körmei alól megszaba-dítsa s a vagyoni megrontástól megmentse. Egyben értesítjük, hogy intézetünk jóváhagyott alapszabályai értelmében előlag takarékpénztári betéteket is gyű-mölcsösztetés végett, a választmány által megállapítandó kamatláb mellett, mi jelenleg 4, 5 és 6%—ban van megállapítva, nemkülönbön arról is értesítjük, hogy alapszabályainknak a kir. törvényszéknél történt be-egyzésével egyidejűleg dr. Csicsáky József, Kovacsics György és Arnold Antal igazgatók, úgy Bauer János és ifj. Eckert Mihály választmányi tagok, mint az intézeti cégjegyzők aláírásai is bejegyeztettek. Midőn ily nemes cél előmozdítására sok nehézség s rosszaka-rata akadályok leküzdése mellett létrejött intézetünk működésének megkezdését a n. é. közönségnek tudomá-sára hozzuk, egyben felkérjük, hogy ezt — míg kitűzött nemes irányú célját — jó indulatú partfogásá-ban részesíteni sziveskedjék. Az igazgatóság.

Vasuti baleset. Szegedről írják január 31-ikéről: Majdnem nagy szerencsétlenség történt az alföldi vasu-ton Horgos közelében. Szombaton este hét óra előtt a horgosi pályaházról levőket a Szabadka felől jövő om-nibusz vonat vész sivitása riasztotta föl a vonat a pályaudvar s az első órház közt megállott s az álló-más személyzete lámpákkal tüzött a vonathoz, megtu-dandó a vészjelzés okát. A világitás mellett egy dara-bokra tört kocsit láttak, a mely elé két ló volt fogva, a mozdony mellett pedig egy ember hevert mozdulat-lanul. Nagy volt a rémület, mely azonban csakhamar eloszlott, midőn a gépész megvizsgálván a fekvő alakot, azt találta, hogy semmi baja sincs. A vállatásból kiszült aztán, hogy az atyafi, erősen pityókás állapot-ban elaludt a kocsiján s lovai a megszokott uton ha-ladva, abban a pillanatban ballagtak a vasuti átjáróra, mikor az érkező vonat már jelezve volt. Az ör nem vévén észre a jó távoli csavar mellett, lebecsátotta a korlatokat s a robogó vonat a kocsit hátulját elütvén, darabokra törte, az elszunnyadt atyafit pedig szeren-csésen a gép elé dobta, úgy hogy semmi komolyabb baja nem lett. Csak a kocsija esett áldozatul aluszé-konyosságának.

Dombi László éjszak-bácskai 4 számú honvé-d-zásalóljelbi szabadságot állományu I. osztályu száza-dosnak, a m kir. honvédség kötelekéből kérelmezett kilépése, viselt tiszti rendfokozatának megtartása nél-kül, megengedetett.

Ács Géza, fiatal beszélyíró, ki a lapban is közölt pár jó verset és rajzot, „A sors játéka” címen kiad egy kötetet. Ara 1 frt s a szerző nevére küldendő (Budapest, Lipótvárosi templombazár 45. sz.)

Jankovácson január hó 27-én az önkényes közs. tüzoltó-egylet által, alaptőkéjének gyarapítására sike-rült táncvigalom rendeztetett. Mert hát Imre cigány is, tüzoltó-egyletünk fiatalága is, no meg az a egy-pár akó bor is — megtették köteleességüket. Szépeink is jól mulattak, úgy mondják. Elhiszük nekik, hisz reggelig szerencsétlettek. Ott voltak: Szilágyi Mariska, Madzinyi Ilka, Vágemann Eteleka (Zombórból), Stündl Cornélia, Balassy Margitka, Heller Róza, Czeizl növé-rek, Bekk Berta és még igen-igen sokan. Tiszta jöve-delem van 89 frt 21 kr. Fölülfizettek: Dr. Holländer Adolf 2 frt, Madzinyi Géza 1 frt 50 kr., Koczár Ernő 30 kr., Kopp Ödön 50 kr., Habermann Lajos 1 frt, Heller Zsiga 50 kr., Blai Jakab 50 kr., Madzi-nyi János 1 frt, Habermann Dávid 1 frt, Stern Jakab 1 frt, Blau Ignác 1 frt, Stündl Cornél 50 kr., Milkó Bernát 20 kr., Simon Péter 50 kr., Stein Mór 50 kr., N. N. 10 kr., Hirsfeld N. 1 frt, Spitzer Salamon 1 frt, Czeizl Ignác 50 kr., Berger Ignác 50 kr., Németh Imre 50 kr., Krakau Simon 50 kr., Vidékről 2 frt 50 kr., Söffler József 75 kr., Krakau Lipót 50 kr., melyekért fogadják az egylet nevében mondott köszönetemet. Zámbo Ignác egyleti jegyző.

Sztanisicson a nagyvendéglő bérlője f. évi jan. 30-án saját termében „Polgári bál”-t rendezett. Vallás, nemzetiség és foglalkozás nem jött tekintetbe a meg-hívásnál s így a megjelent publikum valóban a leg-különbözőbb osztályhoz tartozott. Foglalkozásra nézve csaknem mind iparos volt, vallás tekintetében pedig a

Melléklet a „Bácska“ 6-ik számához.

szemitéké volt a többség. Kezdetben a mulatság bár kissé feszesen, de jól folyt; a „pápista“ táncosok valamin békésen nyugtatták fejüket Rebeka leányai. Később, midőn már a bor is hozzájárult a táncdühöz, hallottam, miként egy, — különben csendes természetű asztalos, „sító“ frisset parancsolt. A mi tamburásaink nem makrancos purdék; jól tudták, hogy a megrendelő kívánságát nem fogja tárcájával támogatni, mégis óhaját teljesítették. A fölkerések megtörténtek s egy-két harisnyaszövő paraszt menyecske azzal kosarazta meg fölkerőjét, hogy „zsidóval nem táncol“. Ily előzmények után csaknem biztosra vettem, hogy a mulatság nem fog normálisan bevégeződni jól számítottam. A szünóra alatt, midőn már a hirhadt antiszemita gyomruk két-három porció paprikással s egy pár ite borral ellátva volt, zsidó nótákat kezdtek énekelni. S midőn a szünóra után a vendégek ismét a táncteremben megjelentek, az ajtókra, padokra sőt még a kályhára is már a következő jelszó volt kétvala fölírva: „Hinaus mit die Juden!“ Az izraeliták betű szerint vették e föliratot s rögtön elhagyták az antiszemita levegővel telt termet. Reméljük azonban, hogy az izraeliták az illetékes helyről megkapják az elégtételt, miután a mulatság utáni napon bepanaszolták a botránny-hajhászókat a csendőrség vezetőjénél, ki is felvevén a jegyzőkönyvet, azt, a szolgabírószághoz felterjesztette. Néparát.

Beküldetett. A m. kir. 5 ik hónvél zászlóalj a tisztikara nevében becses lapja felajánlott ingyen példányáért úgy az abban közölt nemes lelkű felhívásáért valamint könyvtárunk gyarapítása céljából átengedett ismeretterjesztő 40 db becses könyveiről fogadja alázatos köszönetünket. Kelt Zomborban, 1883. évi február hó 3-án. Szórády György őrmester, Szentgyörgyi Péter őrmester, Friss Ignác számvivő őrmester.

Jelentés. A zombori színház helyiségeiben folyó évi február hó 1-én a színpad még hiányos felszerelése céljából tombolával egybekötve rendezett táncvigalom tiszta hozadéka készpénzben és a színpadi felszereléshez beszerzett szőnyeg vételárában 25 frt 1 kr. A cél iránti tekintetből felülfizettek: Schmausz Endre 3 frt 50 kr., br. Podmanitzky Levente 5 frt, Szemző Gyula 5 frt, Koczár Zsigmond 6 frt, Müller Nándor 1 frt, N. N. 50 kr., N. N. 50 kr., N. N. 50 kr., összesen 22 frt. A tombola játékhoz nyeremény tárgyakat küldtek: Stern Mór 1, Fejér Gyula 2, Podmanitzky Armin báró 17, Czirfusz Margit 1, Csernyus István 5, Podmanitzky Gyula báró és neje 10, Virter Aranka 1, Bieber Gizella 1, Stvrteczky Mihályné 1, Tóth Miklós 1, Tóth Miklós 1, Zsulyevits Döme 1, dr. Czvetkovits Péter 1, Özv. Trischler Emma 2, Sándor Béláné 2, dr. Spitzer Mór 1, Millássevits Margit 1, Buday-Koczó Etelka 3, Falcione Gusztáv 2, Radics György 2, Tarnoveczky-Békeffy Erzsébet 2, Scherer Ferenc 2, Podmanitzky Béla báró és neje 4, dr. Roheim Lipótné 1, Eirich László 1, Barthal József és neje 4, ifj. Városhy Károly 1, Fülöp Gizella 1, Özv. Paracetics Fanni 1, id. Városhy Károlyné 1, Gallé Emil 4, Roheim Teréz 1, Virter Károly 1 darabot. Midőn a rendező bizottság úgy a felülfizetéseket, mint a küldött nyeremény-tárgyakért az adományozó hölgyeknek és uraknak tiszteletteljes köszönetét fejezi ki, hálával adozik mindazoknak, kik a táncvigalom és tombolajáték sikerének előmozdítására segítségüket nyújtani sziveskedtek — Így azon mélyen tisztelt hölgyeknek, kik a tombola táblák elárulásátában fáradoztak, Schmausz Endre, dr. Schuller Simon és ifj. Városhy Károly uraknak, kik a színház helyiségeinek berendezéséhez szükséges butorokat rendelkezésre bocsátották, a helybeli Nadasch, Muzsik és Partics cégnek, mely az összes belépő-jegyeket ingyen szállította és Scherer Ferenc urnak, ki a világitáshoz szükséges csillárok és lámpák tartány-részeit díjazatlanul engedte át használatra. Zomborban 1883. évi február hó 3-án. A rendező bizottság nevében: Br. Podmanitzky Armin, b. elnök. Városhy László b. titkár.

Kérem. A kik oly szivesek voltak a növegyeleti közgyűlésen körözött aláírásai iven a szelence külvárosi ovoida felszerelése költségeinek fedezésére becses nevetek feljegyezni, és mindazok a kik az ügy iránt érdeklődve, azt kegyes adományaikkal támogatni hajlandók: tisztelettel felkérem, hogy e közmívelődési célra szánt fillereiket vagy a növegyeleti elnökhöz, Esztergamy Borbála urnához, vagy alulirtoz elküldem kegyeskedjenek. A nyilvános nyugtázás a jövő számban történik. Dr. Margalits Ede.

Szabadkai kirek. A tanyai tanítók fizetését 450 frtra emelték. Tanulhatna tőle több község, Zombor is, hol 300 frttal boldogítják a tanyai tanítóit, aki ha okos, elfolyamodik valahova hivatalos szolgálatnak. Legálább urakkal lesz dolga s nem lakik sivatagon. — Az egyesült protestáns egyház megalakult. — Két 3 frtos napidíjas segédmérnök alkalmazása elfogadott. — A 4-ik hónvél zászlóalj legénységének fűtésre 20 köbméter városi fa szavaztatott meg. — Karvázy Zsigmond, megyei árvászeki ülnök, mint 20 éven át (1848. tól) volt városi tisztviselő nyugdíjgyénye elűtetett. — Weitzenfeld Gábor életuntagságból szíven lötte magát. — Mukits Simon szabadkai végzett jogász, Pest megyéhez közig. gyakornokká neveztetett ki.

Rosenbach Ferenc Budapestről eljegyezte Szabadkáról Vukovics Láli kisasszonyt.

A budapest-zimonyi vasút szabadka-zimonyi része s az india mitrovici szárnyvonal még ez év folytán kell, hogy kész legyen.

A bajai takarékpénztár 2000 frt fizetésre és 2% osztalékra vezérigazgatót keres.

Ujvideken a Miletics nyomdáját megvette Milutinovits Vazul ottani lakos.

A hódásági takaré- és segélyszövetkezet törvényeszkünknél bejelentette a új igazg. tagok névsorát. A bajai ifjuság jótékony hangversenye 632 frt 35 kr tiszta hasznot hajtott. A siker oroszlanrésze dr. Platz Bonifác és Fülker Gusztáv tanárok érdeme.

Egyházzvédnökségi ülés. Jelen vannak: Hoffmann Mihály polgármester, elnök; Szilágyi Ferenc jegyző; Fejér Gyula, Kovácsy Alajos, Dalmay József, Poeskay Sándor, Sztrilich Gyula, Stebler Lajos, Huber József, Ödly János, Donoszlovits József, Dzsinitz Márton, Bábits Máttyás, Bunyi József, Molnár István, Koczár Zsiga, Barthal József, Zsulyevits Demjén, Veszlovitsky

Péter, Gottlieb Márton, Zsulyevits Lajos, Radicevits Sándor, Budimsevits Gábor, Schaffner József, Lippert Ferenc ügyvéd, Husveth István, Falcione Lőrinc, Ráth Alajos, Dorotits András, Heindlhofer Róbert, Virter Károly, Dr. Csuhás Benő. 1. A számvizsgáló bizottság jelentése az iskolai alap számadásairól. Zsulyevits b. tag kéri az összeg mekkoraságát. Összeg 1881. év végén 109350 ft. 30 kr. Ennek realitása biztonságba van helyezve. 2. A városi közig. biz. átírata Özv. Knezevich Tamás tanítóné nyugdíja ügyében. A nyugdíj az egyházzvédnökség felülfolyamodásának elvetésével 82 ft. 63²/₁₀₀ krban rovatik ki az iskolaalpra. 3. Zombor város tanácsának átírata elsőbbségi jog előjegyzése iránt. A város elhatározta, hogy 30000 frt. kölcsönt vesz föl honvédkaszárnya építésére. De mert ekölesön első helyen táblázandó be; kéri a tanács, hogy az iskolai kvóta előtt legyen szabad ama 30000 ft összeg előjegyeztetni. 4. Bibornok-érsek ur leirata az egyházzvagon kezelése tárgyában. Elnök: eleirat igen bonyodalmas, részletekbe ható s komoly megfontolást igényel; azért egy jelentéstevő bizottság kiküldését ajánlja. Határozat: Kinyomatik a memorandum s kapesában a bizottsági javaslat is kiosztatik s érdemleges tárgyalásra csak aztán vétetik elő. E bizottságba kiküldetik: Molnár István, Dr. Ambrozovich Károly, Kovácsy Alajos, Virter Károly, Zsulyevits Döme, Szilágyi Ferenc, Bunyi József, Lippert Ferenc, Stebler Lajos, Gottlieb Márton, elnök Hoffmann.

Az öcesei első takarékpénztár 10 ik üzletévi jövedelme 34660 frt 12 kr; tiszta haszon 14690 frt 64 kr. **Bácsufaluru** K. Ö. írja: A jegyzőválasztások itt nemcsak hogy vallási türelmetlenséget szültek, hanem már az ellenpárt részéről gyújtogatásokat is eredményeztek. Sajnos, hogy a nép bizonyos vezetői a politikai meggyőződés elnémitására minden eszközt szentnek találnak, ha célra vezet.

Következő meghívó adatott ki a dalárda farsangi estélyére.

Este van, este van; kiki pantalonba!
Feketén bölintgat a frakk szárnya lombja.
Sapkát a fejedre, apró pénzt zsebedbe;
Felét a nőd előtt, felét titkon tadd be!
Ha nem akarsz jární sárba, vízbe, hóba:
Híntón hajtass el a „Vadászkürt“ szállóba.
Huszonöt jó torkú dalos férfi vár ott;
Hogy rád ne viradjon, vidd magaddal párod!
Ha talán még nincsen, nézz körül és keress:
Más se kell hozzá, mint állás... meg hogy szeress.
Tudván, milyen könnyen ugrik béka vízbe:
En se mondok többet, csak annyit, hogy: nézz be!
Mi az: nyolevan krajcár, ha kölcsön is veszed;
Lesz érte zene, dal, művészi élvezet.
A fűtés is jó lesz dupla szisztémával:
Belül magyarádi borral, kívül fával.
És ha a pénzedet tisztára elköltöd:
Majd jobban meg bírod tartani a bójtót. M. J. E.

Valami a zombori rom. kath. néptanítók anyagi helyzetéről.

„A türelem rózsát terem“ — tartja a közmondás. Sajnos azonban, hogy némelyek részére a várva-várt rózsá helyett csak ennek tövisi mutatkoznak! A helybeli néptanítók türelem rózsafaja is már egész egy tölgyfává izmosodott, de tő isein kívül — ezen fáradhatatlan napszámó-sainknak — egyebet nem hozott. Hisz ha néha mutatkozott is egy-egy bimbó, úgy az még kinyitnia előtt vagy elhervadt, vagy kegyetlenül letépetett.

Hej, pedig kár a szegény tanítók türelmét így véget érni nem akaró türelemmel kizozni; mert könnyen megeshetik, hogy türelmük tövises rózsafaja ifju csemetünket marcangolandja meg. Mert, hogy 563 frt évi fizetés mellett az a szegény tanító, odaadó buzgalmat s megkívántató lelki nyugalmat fejtsen ki tanítványai közt — azt képzelünk sem szabad.

Ha elgondoljuk, hogy mennyi türelem, kitartás és mit tudom én, mi nem kell az embernek, családi körében 2—3 gyermek között, h l ugyancsak a nevelés szűkebb foku lajstroma jár; akkor csakugyan el kell borzadnunk, ha halljuk, hogy egy zombori rom. kath. néptanítónak azért, mert 100—120 különféle rangú, nyelvű — és ezek között is a legnagyobb rész a bunyó — és nevelési gyermekket, a törvény igényeihez képest, magyar nyelven, napi 4—5 órai előadáson át, 10 hónapon keresztül oktat, csak 563 frt és semmi egyéb fizetése sincs, és ehhez még saját egészségének feláldozásával kell hozzájárulnia, hogy így ezen mu zsafiakból idővel hasznos és jóra való honpolgárok lehessenek.

Már hogy tanítóink nyomoruságosan vannak fizetve: ezt úgy hiszem, mindenki el fogja ismerni.

De ha még is találkoznék oly egyén, ki ezt elhinni nem akarná, úgy az alábbiakban szívesen leszek bátor egy kis felvilágosító adatokkal szolgálni.

Azt tudjuk, hogy Zombor városában a legalpárabb lakások is méreg drágák; a fa sem valami potom áron vásárolható meg, — kivált pedig ha a Zomborban álmolászó, Priglovic-Szt. Iváni holcfakkerokra szorulunk, akkor bizonyosan jobb, ha a Hrabovszky és Sztrilich-féle fűszerkereskedő cég egy krajcáros ángol szalon gyufáiból vásárlunk és azzal fűtünk; mivel egy skatulya akkora, hogy 60 ily doboz, egy összehuzott és minden oldalról felpeckelt német sógor kocsját, ha nem is teljesen, de félig — megtöltené. Ha már fa volna is, de hol van most a cseléd? — hisz csak nem mehet a tanító, vagy annak neje a harmadik utcára vizért, vagy naponta kosárral a piacra, — az apró szükségletek bevásárlása végett; ehhez tehát cseléd okvetlenül kell.

Hja! — de Ádám apánk és Éva anyánk kosztümjében sem járhatnak; gyermekeiket pedig a cigány ruházati formájára nem bízhatják; pedig ha valaki, — úgy a néptanító megszokott áldva lenni gyermekek dolgában.

De nem csak a fent elősoroltak szükségesekek a megélhetéshez! — hanem a java csak most jó, és ez: a napontai gyomorkibékítő, vagy igazán mondva: a táplálék. Ja! de nem csak a testet kell táplálni, ha-

nem a szellemnek is kell nyújtani eledelt, mert különben az a kevés, mit a képezdéből kihoztak, igen gyorsan felemésződnek, ha naponta utó nem pótoltatnak. Lám pedig, ezen dolgok pénz nélkül nem szerezhetők be. Hogy igazat mondtam e? erről azonnal leszek bátor beszámolhatni.

Egy szerény és a tanítói állással megegyező lakás Zomborban 120—150 frt. Az évi fűtő anyag beleszámol, — keveset mondva 82 frtba. A cseléd tartás, illetőleg ennek bére évente legkevesebb 36 frt, olesóbbat alig kaphat.

A ruházatot az egész család számára vegyük fel 120 frtra; ez pedig vajmi kevés, ha az ember tisztán akar jární. Szellemi táplálék gyűjtetése és a fáradságos kipihenési idejének eltöltésére vegyünk fel 30 frtot; mi megint oly csekély összeg, hogy alig jut belőle kapa dohányra, annál kevésbé kuba szivarra.

Már most, ha összeadjuk a fent elősolt nélkülözhetetlen kiadásokat, úgy azok 418 frtot tesznek ki; levonva ezen összeget az 563 frtnyi évi rendes tészből, marad élelemre 145 frt. Jaj! — de ezen összegből még nyugdíj és adóra is levonnak évente 11 frtot; tehát élelemre csak is 134 frt maradna.

Nem borzad-e el az ember eme csekély számtól, ha arra gondol, hogy egy közönséges évben 365 nap van, és azon embernek és családjának, kire legdrágább kincsünk — édes gyermekünk, a kiképzettetés eme legteresebb feladata van bizva, annak koplalnia kell! Van-e önfeláldozóbb cél a tanítósnál? Van-e teresebb pálya ennél, a mai ál felvilágosodott korban?

Van-e még e föld kerekéségén oly állás, hol annyira megkívántatik a pontoság, türelem és a napontai szaturák lenyeléséhez edzett gyomor, mint épen a tanítói pálya? — És mindezen, de még számtalan más dolgokért — melyeket itt említeni nem akarok — ráadásul a koplalásra lesz kárthatva úgy a tanító, mint annak családja

Uraim! Ha azt akarjuk, hogy gyermekeink a törvényiszabta tanulmányokban kellőkép kiképzessenek, úgy a szent irás egyik passzusát, mely így hangzik: „Adjuk meg az Istennek a mi az Istené, és a királynak, a mi a királyé;“ ekkép kell átalloztatnunk: „Adjuk meg a tanítónak, a mi az övé“ t. i. mentüsk meg a koplalástól, és a túlságos nélkülözéstől! Dotáljuk őket akként, hogy összes erejükkel a tanügynek élhessenek, s ne legyenek kénytelenek napról-napra arról gondoskodni: miből fogják a holnap nap szükségleteit fedezni?!

Ha ezt megtesszük, úgy minden bizonnal más lendülettel veend tanügyük; melyre, dacára az ily silányan dotált tanítóink, még eléggé is figyelnek és mondhatom: még elgejt is tesznek az igényeknek.

Egy szüő.

Ujvidek, 1883. február 1.

Városunk képviselő testülete mai nap tartotta rendes havi ülését, melynek főtárgyai következők voltak: 1) A vízvezeték Ujvidek városára elvben elfogadott és egy 6 főből álló szűkebb bizottság kiküldetett a közelebbi módozatok kidolgozására, illetve Dungserszky vállalkozóval történendő közvetlen értekezés céljából 2) A hidfokszáncok célzerűtlensége miatt elhatározottat e részben a magas kormánytól és a katonai hatóságokkal érintkezésbe lépni. 3) A divatba jött és részint a városi tanács, részint derék országgy. képviselőnk ellen intézett „Pamphletek“ ellen a tiltakozás elhatározottat.

Tegnap Ujvidek sz. k. város szabadelvű pártjának választmánya népes ülést tartott, melyben egyhangulag elhatározottat, Bendé Imre urnak, mint országgy. képviselőnek, a minap ellene kibocsájtott szemétt pamphlettel szemben, bizalmat és ragaszkodást szavazni, miről törvényhozóink között tartózkodó képviselőnk táviratilag nyomban értesítettet. (Rögtön kellett volna megtenni Szerk.)

Beszélik, hogy az itteni szerb püspök Petrovics Vazul Temesvárra, a temesvári szerb püspök Brankovics György meg Ujvidékre fogna áthelyeztetni. Ezen kölcsönös áthelyeztetésnek oka nemzetérdeki politika volna.

Rendőrségünk Borsos alias Szedsóky Károly nevű jó madárkát elfogta. Az illető szegedi illetőségű óras segéd, ki m. é. december 5-én Zsombolyáról, hol Bervanger Henrik órásnál munkában állott, jónak látta ellilani, el nem felejtván 1 arany ancre, 1 kétfedelű arany remontoire, 4 arany női és 1 arany inga ismétlő órát magával vinni. Ezen órákat helyben ügyesen részint eladogatta, részint elzalogosította. Hüsr is tették nyomban az urfít.

Dencz Petronellát, az ujvidéki állami polg. leányiskola volt női kézimunka tanítónőjét, ki jelenleg Palánkán az óvodát gondosan kezeli, eljegyezte Mezey Imre, járásbírósi irnok. D. P. k. a. helyben is oly jó hírnevet bagyott hátra, hogy mindenki ószinte szívből boldog frigit kíván neki.

A helybeli nőkoszorú által rendezett „magyar“ piknik bál 2 napot, illetve két éjjelt vett igénybe. Enni és inni annyit volt, hogy nem győzték elkölteni. Aztán a mulatság igazi magyar volt. Reggel általánosan azt mondták, hogy úgy „muriztunk“ mint még soha.

B. E.

Petrovoszellő, 1883. január 30.

Tekintetes szerkesztő ur!

Községünkben jelenleg egy gyógytár felállítása képezi a szó beszéd tárgyát, hogy ez felállíttatni is fog, több mint valószínű; annak dacára, hogy egy befolyásos egyén községünkben azt mondta, hogy „az ő hozzájárulása nélkül úgy sem lesz ebből semmi“ — ő pedig nem akarja — s képes esetleg a dolgot a végtelenségig húzni, a míg célt nem ér. Felállíttatni fog pedig, mert az 1876. évi XIV. t. c. 134. §. világsosan mondja: „Az engedély csak akkor tagadható meg, ha tekintettel a népesség számára, az ott már fónálló gyógyszerterákrara s a helyi viszonyokra kellően kimutatatik, hogy az új gyógyszerterá elannyira feles-

leges, miszerint az ily uton megszaporodott gyógyszer-tárak fönállását veszélyezteti. Tekintettel pedig arra, miszerint a Petrovoszellón föllállítandó gyógytár, a távoli szomszédságban föálló ó-becei, adai, moholyi gyógytárak fönlállását távolról sem veszélyezteti; tekintve községünk lakóinak számát, mely a 7500-at eléri; tekintve azon távolságot, mely akár az egyik, akár a másik községhez, hol gyógytár van vesszük; tekintve községi polgáraink gazdagnak mondható anyagi helyzetét; tekintve azon körülményt, hogy községünkben az értelmiség is jelentékeny számban képviselve van: mindezek oly világosan szólnak egy gyógytárnak föllállítására mellett, melyet még sem akarni és ellene beszélni annyit tesz, mint önérdékből tenni. Megjegyzem még itt azon körülményt, hogy a községünkhez hasonló nagyságu Moholy községben — annak dacára, hogy ugy szólnak Ada mellett fekszik — már tíz év óta gyógytár van és legjobb forrásból nyert értesülésem szerint az tisztességes megélhetést nyújt. Már ebből is azon alapos következtetést vonhatjuk le, hogy ha ott megállhatott a gyógytár már ezelőtt tíz évvel, hogy ne állhatna ez fel ma nálunk! Tehát azon állítás, mintha egy gyógytár itt nem tarthatná fön magát, vagy scrupulositás minden alap nélkül, vagy ügyetlen kortes fogás. Midőn községünkben a jelenleg már meglévő távrida állomás keletkezésében volt, voltak akkor is oly kicsiny hitűek, kik azt szükségesnek tartották s ebben a községnek mintegy újabb megterhelhetését látták. S íme a távridának három havi fenállása fényesen megcáfolja ama bal véleményt, amennyiben mint tényt constatálhatom, hogy már a téli hónapokban, midőn a kereskedés szünetelni szokott: 60-70 frtjéig bevételnek voltak, ami megfelel, 6—700 frtjéig évi bevételnek; tehát a község által garantizozott három éven általi évenkénti 350 frtjéig bevétel megkészeződik. E szerint a község által egyszersmindenkorra befektetett néhány száz forintért — aránylag csekély áldozatért — a község lakóinak kényelmére, előnyére, egyszersmind hasznára ezen intézmény létrehozatala által sok éretet el, a község fölvirágzása egy jó perccel előmozdított. Hogy pedig egy gyógytár föllállítása szint egy jó perccel emelni fogja, hogy a község lakóinak éppen ugy előnyére, hasznára leend, magától érthető dolog.

Hogy mily nagy nehézséggel jár a gyógyszerkészítése, különösen téli időben az innét kocsin 2 1/2 óra járásnyira eső Ó-Becse és 1 3/4 óra járásnyira eső Moholy községekből, az képzelhető; hogy mily nagy kátrány ez egy 7500 lakóssal bíró község közegezésügyi viszonyaira, azt sajnosan érezzük. A község lakóinak szegényebbje a postával szokta gyógyszerreit megrendelni, hol azt másnap, sőt harmadnapra hozza ki; a vagyonszám lóhatást kénytelen beküldeni s ily körülmények között gyakran megcsúsznak, hogy a gyógy-szert a beteg későn kapja. Ez azután az ázsiai állapotknál is rosszabb, mert itt lehetne a dolgon segíteni, ennél fogva amondó vagyok, hogy aki a közjót előmozdítani nem akarja s annak létesülése ellen akadályokat gördít: megbocsáthatatlan bünt kövel el.

Községünk egészségügyi bizottsága megtette kötelességét — egyhangulag kimondotta a gyógytárnak szükséges voltát. Bizunk a megyének bölcs határozatában, remélvén az általános közóhajtnak megfelelő sikerben.

Pivnica 1883. febr. 1-én.

Tekintetes szerkesztő ur!

Nem tudom, vajjon nem-e a pusztában kiállítottam a múlt évben, midőn kedves kartársaim és a nagy közönség figyelmét illetőleg áldozatkészségét felhívtam a nemes célu magyar tanítók árvaházára.

Nem tudom, hogy szavaim visszhangra találtak-e; de én megtettem kötelességemet: mult hó 29 én fényesen sikerült, szavalkokkal és énekkel egybekötött táncestélyt rendeztem, mely mind anyagilag mind szellemileg kitünően sikerült.

Ott voltak: Wetzberg Nanetta k. a. (Zenta), Fischer Berta k. a. (Bresztovátz), Bröder Tinka k. a. (Verbász), Schweiger Katus k. a. (Verbász), Schosberger k. a. (Verbász), Blau Janka k. a. (Somogy-Görgeteg), Goldstein Róza k. a. (Szilbás), Reitzer k. asszonyok (Bresztovátz), Stein Hermina k. a. (Soóvéce), Löwy Minka k. a. (Tovarisova), Dobrojevits Olga k. a., Heller Anna k. a. (helyből), Pollák Relli k. a. (Csonoplya), Bröder Etelka k. a. (helyből), Bröder Száli k. a. (helyből). Ennyi rózsabimbó!...? Hát aztán a kedvesebből kedvesebb rózsák: Dr Spitzer Adolfné, Giesskan Mórné, Giesskan Adolfné, Dobrojevits Györgyné, Galamb Ferencné, Knézy Brúnóné, Wetzberg Wilmosné (helybeliek), Fischer Simonné (Bresztovác), Blau Katalin (Somogy-Görgeteg), Schosbergerné (Verbász), Breyer Miksáné (Soóvéce), Bröder Gynuláné, Bröder Simonné, Kohn Adolfné, Blahm Adolfné ténaszszonyok!?

A cél érdekében még valamit!

A szekszárdi selyemtenyészési felügyelőség évről évre hirdeti, hogy selyemhernyó petéket és szerdafa magvakat egészen ingyen ad, sőt mi több, az oda intézendő levelek portomentesek, tehát nekünk nem kerül többé, mint 10 sor írásba, hogy selyemhernyó-petéket birtokába juthassunk és selyemtermelést üzbessünk. No még ez is! fogja egynéhány e sorok olvasásánál felkiáltani.

Valóban nem ok nélkül kiált fel, mert az csakugyan igaz, hogy ránk igen sok vár. De hát kedves tagtársaim miért hívnak minket „az élet napzsámosai-nak“?

Hogy küzdjünk, dolgozzunk másnak és magunk szegénységben maradjunk! Ép azért kell magunkról is kissé gondoskodni! Félre most a takarékpénztárakkal, félre mindennel! Küzdjünk, hogy minél előbb egy országos magyar tanító-árvaház létesüljön! Ha már szegénységben is kell elhalnunk, legalább nyugodtan haljunk meg: hisz árváinkról gondoskodva lesz a magyar tanítók országos árvaházában!

Tehát kedves tagtársaim forduljunk együttes erővel Szekszárdra a selyemtenyészési felügyelőséghez: kérjünk petéket és üzzünk selyemtenyészést. Ez által kettőnek tesszünk eleget: tanítványaink ez ismeretekben gazdagodnak; a selymet pedig eladva (Szekszárdon jól beváltják) a jövedelmet a haza oltárára tesszük, a magyar tanítók orsz. árvaházára.

Csak ugy érhetünk célt, ha minden módot felhasználunk az ügyet minél jobban előmozdítani! Rajta tehát; tegyünk, és a mindenható bizonyára nem fogja áldását tőlünk megvonni.

Krausz Bernát,
néptanító.

Ó-Becse, 1883. február 1.

Az első táncvigalom sikerülvén, mi természetesebb, mint hogy a második nem jól sikerült. Pedig a bálanya dr. Vojnovics Aronné urhölgy, úgy a rendezőség is, mindent elkövettek a bál jó sikerének előmozdítása érdekében, de hiába; a nóta is azt mondja:

„Táncolni szeretni, könnyű azt mondani, — De táncost szerezni, már az aztán valami.“

Táncos hiányában bármily szépek, bármily kedvesek legyenek szépeink, táncvigalom nem sikerülhet, levén a táncnak, hogy az érdekes legyen, fő megkívántósága az, hogy férfi táncos is kellő számban létezzen, a mi itt nálunk sajnos! physicali lehetetlenség. Ugyanis fiatal embereink, valószínűn a római jog azon szát, mely szerint privilegizált fiatal öregek táncvígalmak alkalmával inkább a nagyvilág politikáját vitató urambátyámék társaságát keresik, figyelembe nem véve a bájos, táncolni óhajtó szépek pillantásait, melyekből pedig kinézhetnék a „dancer ou mourir“-féle fenyegetést. De! — bátrak ők, meg nem ijednek, tudva azt, hogy szépeink, az angyalok közül levén, a mily könnyen megneheztenek, oly könnyen meg is bocsátanak.

Van ugyan egy két igen kedves, derék fiatal emberünk, de ezeket az ifjabb nemzedék már per „bátyám“ titulálván, közel állnak ahhoz, hogy a római jog említett paragrafusának áldozataiul essenek, s ha ez egy kettő, fiatal emberit tisztének meg is felel, mi ez a csepp a nagy tengerben!

Fiatal, nőtlen emberbeni hiány, majdnem mindig biztosítja a táncvígalmak sikertelenségét.

Ma lesz a tüzoltók, folyó hó 4-én pedig a magyar polgári olvasókör táncvígalmá.

Farsangi szórakoztatásaink közé sorolandók még: a beamterek hazajárási, ide vendégszerelésre rándult guittare és hárfá művészek, egy-két acrobata, sőt még egy pár a szó szoros értelmében vett kín-torna is, úgy az utcákon magukat trombiták vagy dudával kísértető s az embert éjjeli álmából felverő mulatózók.

Halljuk azonban, hogy a nagy bójt, farsangi élvezeteink hiányáért kárpótolni fog, a mennyiben tervben volna az, hogy városunkban és az egész megyében közkezdveltségnek méltón örvendő jó G. barátunk egy-két este felolvasásokat (Coterie) fogna tartani. Bizony ösztönöz mondom, igen, igen kívánatos, hogy e terv sikerüljön, mert az anyag városunkban minél több, de a szellem minél kevesebb élvezetet talál. Ismerve barátunknak szép nyelvészeti, irodalmi jelességét és előadása kedvességét, kénytelenek vagyunk a farsang végének és a nagy bójt bekövetkezének méltán örülni.

Havunk volt, de már nincs. Helyt adott a feneketlen sárnak. Átjáróink hiányán az ujvidéki praktikus „röpülő hidak“ fognak segíteni.

Becses lapjában kérem a következő talányt megfejtésül kitűzni: mi céljuk van a városunk szélein földbe tűzött karókra szegett ily fölratú tábláknak: „tilos a koldulás!“ mert a tapasztalat szerint annyi mindenféle csavargó hemzseg házról-házra, a hol gazdát nem találnak, maguk szabják meg a könyör adományok mié mennyiségét, e szerint az illetők vagy olvasni nem tudnak, vagy pedig az illető táblákat buzdításra magyarázzák, hogy annál tömegesebben rontsanak békés városunkra, vagy pedig buzdó rendőrségünk sincs egészen tisztában a figyelmeztető táblák hivatása tekintetében!

Isten velünk.

B. I.

Tekintetes szerkesztő ur!

Többször előfordult, hogy beces lapja különféle tudósításokat hozott már a sztanisitsi „dolgokról“. Bácskának „Rogo“ név viselője egy izben panaszkodik az itteni sötétségről — mely estenként az utcákon uralkodik. Panisza méltányos; de ez utcai sötétség nem volna annyira alkalmatlan az itteni tapintatos polgároknak, mint inkább az a türehtelen „Talmud“ világgosság, melyet köztünk egy önmagával meghasonlott egyén terjeszt oly célból, hogy magához hasonlólga, mások világos fejteit is homályossá tegye.

Világosan emlékszem, hogy pár évvel ezelőtt a felső megyék egyikében egy megyei rendelet bocsátott közre, mely meghagyja, hogy a községek okvetlenül irtsák ki az ugynevezett „disznófüvet“ (pardon! de annak ez a „terminus technicus“ mely alig kipuhatolható módon Oroszországból jutván hozzánk, nem eléggé mivel, gyenge talajon feltünően gyorsan terjed s minden más hasznos növényt kipusztít. — E rendelet most jutott eszembe s habár véghetetlenül sajnálom, mégis ki kell nyilatkoztanom, hogy ama rendelet sok tekintetből applicálható volna a mi „Talmud“ magyarázónk által már szállongva elért eredményre. — Minap ugyanis egy jámbor asszony — udvarom csirke-szállítója — benyit hozzám s teljes meggyőződéséből a következőkről értesít: „Teljesen bizonyos, hogy Sztanisitson a zsidóknak már csak két hónapig szabad tartózkodniuk; mert egy nagy ur — úgy emlékszik, hogy Jozsápnak hívták — fogadott magának kocsit, az egész országot beutazza s minden városban és községben megállapodván, a zsidók által lakot házakat magának feljegyzi, s ezeket két hó letelte alatt elhagyniok kell. Baján már volt s mi — minden pillanatban várjuk.“ — Ime, ama rendeletben említett fű, nálunk is a gyenge talajban kezd már fogni gyökeret — szellemi alakban.

Apropó! A „Rogo“ barátom minap a Bácskában megemlékezett az itteni iskolák fületlenségéről is. Rogo humillime Rogo! Hát kegyed még eddig nem tudta, hogy a mi „Schulverein“-t gyilkoló svábaink mily takarékosok! Pedig feltehetően volna a mi Vettereinkben annyi gyakorlati éssz, hogy gyerekeiket nem fogják kivüli, belül is fűtetni. Menjen csak az iskolába s tapasztalni fogja, hogy ha nincs kilátás „nobel“ la-

kodalomra: a termék bizonyosan jól fűtvék. Ellenkező esetben pazarlás volna azokat fűtetni; a közeli „jó nap“ örömeiben csak ugy tágul a sok kis swab pufók; jó nap után? — szt. György napig is be van fűtve nálok.

Nem rég hirdették a szöszékről, hogy: „Es be-gibt sich in den heil. Ehestand stb. N. N.—N. N.“ Két leggazdagabb Vetternek a gyermekei csavarodtak össze. Mindenki feszülten várta a napot, melyre az esketés ki volt tűzve. Végre megérkezett — Kedd név alatt. Lakásom előtt sok kevert nép hemzseg, lévén hetivásár s én — füstölve a „szűz magyart“ — de ezt ne vegye ám tudomásul a finác — szobám ablakából passióval nézem ezt. Hirtelen a sok nép között bizonyos nyugtalanság támad, s ez fokonyként valóságos tolongó futásnak fejlődik ki Mindenki egy pont felé néz és iparkodik; a vásár szünetel, csak a cigány nem, ki e zavart felhasználva, szaporán lep — a csend-örök nagyobb dicsőségére. Bennem is meg van ám az az általános emberi tulajdonság, mely kíváncsiságnak mondatik. En is kifutottam az utcára megnézendő a történeteket. S kár lett volna ki nem futnom. Két, igazán szép négyes fogat közeledik; az elsőn tetézve ülnek a trombitások s fújják a **mas** indulót; a másodikban, az ülésre alkalmazott tarka vánkoston szokásból sír a menyasszony, kit a völégényéhez visznek.

Innét megindul a menet a templomba gyalog; a menyasszonyt két vőfély kíséri, kik elmaradhatlan két kellekkel el vannak látva: szájoiban „cikori“-val, kezökben pisztolyokkal. Az elsőnek mástél krajcáros füstje erősíti a menyasszony orridegeit, ez utóbbiak durrogattatása pedig a fülének dobhartáját teszi próbára. Ezek után következnek a lakodalmas nép, melynek férfi tagjai mind „Peif“-osak s mind koca dohánysok lévén, a szájjüregükben gyorsan összegyűlt nedvvel szorgalmasan jobbra-balra locsolgatják a földet.

A rend és szokás visszafelé is ugyanaz. Haza érkezőkhez hozzá látnak az evés és ivásához, lassu tempóban egész estig. Ekkor elküldik a két vőfélyt a „Nerre-Leut“-okat invitálni. E megtiszteltetésben én is részesülök. Csengetnek lakásom ajtaján Nem csunya, de zsenge koru szolgálóm kifut, személyes szolgálatát teljesítendő. Hallom a kulcs nyikorgását s nyomban hatalmas két lövést. Nyájás olvasom! Ha a hivatalos szoba nyomott levegőjéből kiszabadulva kedves családod éltető körébe varázsoitatom s munka után édes nőcskéd — na van — oldalán szórakoztató lapot forgatsz s mitsem sejtve egyszerre erős lövések megrezzgettetik alakaidat, valjon nem ijednél-e meg?

Igen, én megijedtem; s mielőtt magamhoz térhettem volna, már előttem álltak a vőfélyek, kik még az ajtóban elkezdtek volt az „Unser Vater und unsere Mutter haben uns geschickt“ stb szövegű meghívójukat. Erre a magokkal hozott üvegből egy pár kortyot húztak, mire engem is hasonlóra buzdítottak. Ebből állt a meghívó, melyet már csak udvariasságból is elfogadnom kellett.

Mikor a lakadalmas nép ház szobáiba léptem, a fiatalabbak, az első szobában, javában táncolták a „Ländler“-t. Ez nemzeti táncuk, melyre sokszor óra hosszat keringő-féle ütemben komoly arccal s hallgatva tipegnek. E táncban egész lényök ki van fejezve. Németjeink szenvedélyes, gyakorlott és kintartó táncosok; körtáncuk mellett azonban nem hanyagolják el a lassu és a friss magyart sem s valóságos lelkesültség szállja meg őket, ha zenészek a „Körösi lány“ s a „Mégis huncut a német“ címűeket húzzák. — Az idősebbek s egyáltalában a nem táncolók a hátulsó szobákban az asztalok körül sorakoznak s az öt-ét leginkább s legközelebről érdeklő dolgokról — bor mellett — beszélgetnek. Kilenc óra után fognak a vacsorához. Valahol olvastam, hogy az asztal terítéséről s az étkezés módjáról következtetni lehet az illető család társadalmi qualificatiojára. S ha ez áll, akkor nem lehet nekünk feltűnő, ha németjeink lakadalmasban nem találunk általánosan terített asztalt. Minden vendég kap azonban tányért, kanalat, kést és vellt, melyet azután mind-egyik saját guszta és módja szerint kezel.

Mellettem ült egy „sógor“ a ki az egész vacsorát csupán csak a kanala segítségével ette végig; áll pedig az: rizskása-levesből, melyben egy egész kakas vagy tyuk lubickol. A ki legelőször jóllakott a leves-sel, az — igénybe véve a fiz újját, neki esik ama szárnyasnak, s szájje szerint hol a combot, hol a „pisz-pök“ falatot leszakítja; s egy ily leveses tálra általában 4—6 ember esvén, a többi is hozzá fog az ilyképeni szelleteleshez. Egy alkalommal láttam, midőn az ily „együtt étkezők“-nek mindegyike kanálával csakis a húst lekaparván, a fenmaradt levesben a kakasnak tiszta csontváza uszkált, nem csekély derütségére az egész lakadalmas népnek. E hushoz teljes torma mártást használnak. Második fogás a káposzta, sertés hussal; harmadik a sült, különféle szárnyasokból, burkából, marhából, sőt helyenként nyúl is ugrik elő. Befejezésül süteményeket osztogatnak. Ha az örömszülőnek uri vendégeik vannak, ezeknek az asztalfőn jelölnek ki fehér abrosszal leterített helyett, ellátván őket egyszerű smind az evés és ivásához minden szükséges eszközökkel. Intelligens vendégeiknek többnyire jobban elkészített s válogatottabb étkekkel és borokkal is szolgálnak s a legszigorubb udvariassággal viseltetnek irántok. A hol annyian 3—4 napig mulatnak, lehetetlen, hogy ott egy kis kihágás is elő ne forduljon. „Kost was kost“ módosabb németjeink jelszava s oda röpít a sarokba egy pár üveget. De hát ilyen tempót láttam én már uri emberektől is.

Hét esztendeje, hogy e derék nép között élek, s e hét év alatt egyetlen egyszer sem láttam, hogy valahol a szobában löttek volna. Ily „vadság“ németjeinknél nem honos, csak a legtrikább kivételkép eshetett meg valahol, talán csak a csonoplyai tudósító lakodalom utáni — álmában. Polgáraink lakodalmainál nincsenek „vadságok“; — csak a legujabb időben jött divatba ama eléggé nem rosszható félszegség, mely szerint a harmadnapos lakodalomra meghívják az iskolás gyermekeket is. Ez csütörtöki napra esvén, a gyermekek szabadok. Megesik a szive az embernek, ha látja azt a hosszú ugrándozó sort, mely tanítója vezetése alatt öntudatlanul mámoros állapotához közeledik. Mire a lakadalmas házba érkeznek, már várja őket egy rakás zemlye, alma s borral töltött s nádvesszőkkel ellátott dézsák — — — meg egy indulásra kész

szekér. A nádvezzők helyettesítik a poharakat s a több száznyi apróság — már csak az újdonság csábításának is engedve — szájába fogja a nádvezzőt s miként a szúnyog a vért, szívják magokba a rámpást, még ki nem dőlnek. S mi az eredménye a sok „Zieg Vendel, Matheisz, Szepl“ féle buzdításoknak? Részeg gyerekekkel megrakott kocsi, mely őket szülők ölelő karjaiba haza szállítja S kedves tanítóik nem lévén gyerek, bagoly módjára csak este totyog haza — ugy a falak mellett. S véleményem szerint itt nem a háziúr az, kit elítélnünk kell. Ennek megvendégelés a szándéka; jóhiszeműleg ártatlan örömet akar szerezni a gyermekeknek. Az illető tanítóra esik a felelősség egész súlya, kire a gyermekek bíznak s ki őket közömböségé folytán ennyire jutni engedi. — S a ki a „Talmud“-ot 15 év óta tanulmányozza, az is okosabban cselekednék, ha az iskolás gyermekeknek a hét főbűnök egyikéről a mértéktelenségről adna felvilágosítást. Szébb volna tőle, ha ennek káros következményeire figyelemetné a kicsinyeket, sokkal szebb, mint terjeszteni a felnőttek közt a „Füstölő“ — s a „Rebach“ antiszemitikus fűveket. Különben a ki csizmáiról a talpakat csak azért szakíttatja le, mert azokat zsidó schuster illesztette oda: az már régen beszámíthatlan állományba tartozik s „lass' mer ihm laufen“ — mondaná a swáb.

Népbarát.

Az én Terka néném.

*Mintha most is látnám, amint Terka néném
Varrogat magában,
Kicsinyke tornácán, annak is a szélső
Kicsinyke zugában.
Gyorsan fegy a cérna, munkás kis kezében
Formát ölt a karton;
Neha egyet sóhaj, telke ott mereng a
Fűzes Tisza parton.
Lánykorára gondol, hej a jó idöket
Gyakran emlegette;
Mikor szép legények ütöttek a vasat
Körülte, mellette.
Biz az régen volt, hogy ő kelme eljárta
A menyasszonytáncot,
A goromba évek homlokára raktak
Már egynehány ráncot.
De ő mit sem ad rá, tisztesség az, neki
Hiába is mondják.
Hogy az idö gyakran szokta így felelni
A gonoszság zsoldját.
Mit asszonyok tesznek, mikor nincs más dolguk
Ő is azt cselekszi:
Viszonyokat old, köt; itt elszól, amott a
Szerelmet növeszti.
Engem is biztatott, hogy majd kerit nekem
Egy jó feleséget
Úgyant, amilyen kell, hiszen érti ő már
Ezt a mesterséget.
En azt feleltem rá, hogyha olyan lenne
Minő Terka néném,
Már azt feleségül, hitves életparul
Nagyon szeretném én.
Mert hát biz ő szegény, egy kicsit sántított
Mind a két lábára,
A mi férfiak közt az asszony személynek
Váltak elnyerve.
Mert az asszony személy két füllel többet hall
Mint hárommal kéne,
Hát még mennyit beszél jámbor férfiaknak
Keserűségére!??
És az idö múltot, egy esztendő lábát
A másikra tette.
Addig kerítette nekem a szép leányt
Hogy elkerítette.
De azért, bár az én reményeimnek lett
Hoppon maradása:
Most is azt mondom én, hogy Terka nénémnek
Sehol nincsen mása.
Nincs oly alkalmatos, nincs oly helyes asszony
Nincs messze vidéken;
Sok fekete kávé, meg sok korhely levest
Főzött ő már nekem.*

Kajabasz.

MARITTÁNA.

(Novellette.)

Írta: Hun Melánia.

Ott, hol a napnak arany sugára, mindig egyforma ragyogással táncol végig a campagnella rövid hulláma gyep szőnyegén, hol a magnyolt azur szebb, átlátszóbb, mint a legtisztább drága kő; hol a tenger habjaiban babérjuk lombjai türdenek. Nápoly szép vírányairól vagyok elmondandó Marittána történetét.

Két száz éve is elmúlt annak, midőn a campagnella szélén, a tengerből kinyúló földnyelven egy nagyszerű kéjalk állt. Midőn a nápolyi emberek elhaladtak a márvány loggiával felékített, narancs liget közepén álló villa mellett; tiszteltetjesen jegyzék meg, hogy az a környék leggazdagabb emberének Signor Lorenzó Marusculi birtoka. Olykor kora reg-

geleken, midőn még Aurora szép rózsás leple fektűt a föld kebelén, megnyílt a villának fehér rózsákkal befuttatott ablaka, és a zöld lombok közül, két ragyogó szem pillantott elő kíváncsian. Mást nem lehetett látni a leselkedő alkattól. A lombnyó mindent eltakarta, csupán ezen két gyémánt csillagot engedé láttatni, mintegy konokul elrabolva azon életet, hogy teljesen gyönyörködhessen annak alakjában, kinek ily szép szemei voltak. Elvéve egy göndör fűrtöcske is keresztlőpőzött az ablak arany rácszatán, és sokáig ott tündökölt, fénylett, a legszebb selyem gyanánt. Midőn pedig a nap legelső sugára, csókodósá végig a virágok illatos kelyheit, és fényzőzőnének sziporkáival betörekedett jutni a fehér rózsák mögé, ekkor az ablak redőnyei lebozsájtattak, és a ragyogó szempár elült. Ezután a villa ajtaján komor, hallgatag férfi alak lépett ki. Szigorú pillantásai végig jártak az ablakokon, és azután mitem fedeztette ott fel a bársony redőnyökön kívül, önelégülten dörmögve haladt tovább. Mindazok, kikkel utközben találkozott, tisztességteljesen vonták le személye előtt füvegeiket és többen sutogák: „itt megy a gazdag Marusculi!“ és azután félve suhantak el oldalán, mert mindenki rettegte a gazdag urat, ismervén kegyetlen, szívtelen természetét. Tudták, hogy aranyja, ezüstje, halom számára van garmadákba rakva, de tudták azt is, hogy mindezen kincseit nem a legbecsületesebb uton szerezte meg, sőt azt is rebesgeték róla, hogy fiatal korában egy évig a leghírhedtebb banditákkal volt cimboraságban. Mind ezt azonban csak titokban sutogta róla a világ, mert nem akadt volna egynek sem bátorsága, azt szemtől szembe megmondani a hatalmas Marusculinak. Igaz, hogy még a régi időkben is nagy volt a Memmon hatalma. Két száz évvel ezelőtt épen annyira becsülték a ragyogó aranyokat, mint ma a fényes louis'orokat. És ugyanazon indokból mit sem mertek volna tenni Marusculi ellen, pedig nem volt egy sem, ki le gyűlölte volna őt. Legyünk azonban igazságosak; és valljuk meg, hogy talán az olyan leventék mind azért valának oly előzékenyek és elűzők irányában, mert tudták, hogy Marusculinak sok kincsei között van egy gyémántja, mely szebb, ragyogóbb, minden aranynál, ez pedig szép leánya Marittána. Egész esztendőben csupán kétszer láthatták a városiak a szép leányt, egyszer mikor a templomba ment, és másodsor a templom szentelés napján. Máskor otthon ült a villában, és reggelenként az ő szemei tekintettek sóvárogva elő a rácszat mögüli; és mégis, habár oly ritkán volt is alkalom őt láthatni, minden nápolyi levente halálösen szerelmes volt Marittánába. Voltak oly babonások, akik azt állították, miszerint e leány oly szép, szeme oly büvölő, hogy mindenki elveszett, ki egyszer szemébe pillantott. A nápolyi leventék nem törődtek ezen mende mondával; mert még a kárhozát is édes lett volna Marusculi Marittánáért. Mindannyian epedtek érte, szerették őt, és mégis egy sem merete megkérni kezét, mert tudták, hogy Marittána atyja által már eljegyezett. Azt is tudta mindenki, hogy a leány nem szeretete völegényét, sőt amidőn Marusculi tudatta vele, hogy férjhez kell menni, sirva borult térdre, szép hajhullámai a földet separték midőn zokogva esdekelt:

„Atyám, ne tégy szerencsétlenné, ne átkozd meg életed, azáltal, hogy folyton látnod kelljen könnyeim. Én nem szeretem azt, kit te völegényemül szemeltél ki, és ezen érzélem nélkül nincs boldogság. Mi több az oltár előtt tett hamis eskü vétek az Isten ellen; és a megterelés, a bünös büntetése nem szokott elmaradni! Légy tehát kegyelmes és mondj le azon tervedről, mely csupán a végnélküli szenvedések sorozata lenne leányodra!“

Signor Marusculi nem hallgatott ezen esdeklió kérélmekre. Durván lökte vissza leányának összekulcsolt kezét, és kemény hangon mondá:

„Ne légy oly balga! Siránkozásoddal nem érsz nálam célt. Tudhatod, hogy az mit egyszer elhatároztam, megingathatlanul áll. Megvagyok győződve, hogy boldog fogsz lenni azzal, ki völegényed már most, kinek szavamat adtam, hogy neje lész. Azért hogy barátom Petrucció nem fiatal, mindig többet ér, holmi szélesapnál, és ami jó előttem, rendkívüli gazdag. Nem azért teremtettünk a világra, hogy életünk celtalan és haszontalan szerelmeskedés között fecséreljük el. Megfeszülten kell munkálkodnunk, mert minden pillanat egy aranyat ér!“

E szavakra mitem választott szép Marittána, csupán búsan lehorgasztotta keblére fejét. . .

Göndörfürtű feje lehanyatlott az aranyrácsos ablakpárkányra, és sirt keservesen. A közeli bokorban meghallotta panasztát egy csalogány, és azon hitben, hogy tudva epedikik utána, gyorsan a párkányra szállt és Marittánával versenyt zokogott. Ezutánvaló napon a templom szentelésnek ünnepele volt; melyen a szép Marusculi mindig megszokott jelenni. Midőn alakja megjelent a néptömeg között, a bámulat moraja kísérté őt mindenütt. Így volt ez ma is. Talán ma még epedőbben tapadtak a leventék pillantásai Marittána alkattól, mert ő, ha lehetséges, még százszor szebb volt, mint rendszeren.

Amint ott állott egy narancsa árnyékában, mig arcain elömlék a lemenő nap ragyogó varázs pirja, szépsége tündéres volt. Amint körül özönölve a halványodó bibor sugaraktól, szép feje fáradtan hanyatlott a narancs lombok közé, és a szellő megrázzván az illatos virágkelyheket, a narancs Marittánának ében fürtei közé hullatá hófehér virágszirmait, amint arcának setétes coloritja, mintegy kereszttől látszott világoval, mig a szemesillagok gyémántjai merengően pillantottak a távolban emelkedő Vezuv ormára, valamint a kékelő tengerre, melynek habjaiban most tünt el a nap legutolsó sugára, piciny piros ajkai félig megvalának nyitva, látni engedvén a zománcos gyöngyfogsort, Marittána valóban elragadó volt.

Ezt gondolhatta azon szép ifju levente is, ki fekete bársony köpenyébe burkoltan amott állott egy terbeléys olajfa árnyában, és nem szűnt meg csodálni Marittána bájait. Ez ifjut nem ismerte senki. Idegen volt Nápolyban. Amidőn alig pár órával ezelőtt idejött a mulatókat nézni, mindenki előtt ismeretlen volt. A ragyogó szemű nápolyi leányok helyre igazgatták patyolat kendőiket, piros rokolyájukat, és hamisan kacsingattak amint elhaladtak oldalán. Az ifju nem

látszott ezt észre venni. Szórakozottan nyomta bársony baretjét mélyebben a szemébe, és figyelmetlenül kísérte tekintetével a táncoló párokat. Mindaddig unatkozni látszott, amig Marittána meg nem jelent. Ettől fogva nem vette le a szép leányról szeméit. Csupán az látszott előtte létezni. Megszóllított egy mellette ácsorgó lazzaronit:

„Amigo, ki az a szép leány?“ mondá zengzetes hangon, megjelölve az irányt. „Marittána, Signor Marusculi a vidék leggazdagabb emberének leánya“, válaszolt a piszkos fickó, épen egy tányér polentával foglalkozva. „Marittána, mily bájos nő!“ suttogá maga elé az ifju, ismét a szép leányra tekintve.

„Szomorúnak látszik“, szolt ismét a lazzaronihoz. A lazzaroni vállát vonogatta, azután kíváncsian tekintett a kérdezősködőre. „Valami elszegényedett ur lehet, valami cavallieri!“ dűnynyögé maga elé, megbírlva az ifju finom metszetű arcát, nemes, daliás természet és hófehér kezeit, majd megvetőleg kímélve annak öltözetét, a mely urias szabásu ugyan, de nagyon kopott és elnyűtt volt.

Ezalatt a fiatal lovag észrevette hogy Marittána mindazoknak kik táncra kérik fel, kosarat ad. Észrevette azt is, hogy a fiatal leány mellett álló szigorú öreg ur adja leányának az erre vonatkozó parancsokat.

E bálványra a lovag ajkain egy halk mosoly lengett. „Nem-e kellene nekem szerencsét próbálnom?“ gondolá, és ezzel megindult Marittána felé. A fiatal leány már régebben észrevette a lovagot, és annak reá irányzott tüzes pillantásait is. A mint most az ifju ő feléje közeledett, Marittána mélyen elpirult és érzette, mint dobog sebesebben a szíve.

„Szép signora, szabad kérnem egy tarantellát?“ kérdi az ifju lovag, ellenálhatlan mosollyal.

Marittána megremegett ezen kérélmre. Félve pillantott körül, de Signor Marusculi percben nem volt a közelben. . . Marittánán kimagyarázhatlan szerelem vett erőt, amint önkénytelenül táncra nyujtotta a lovagnak kezét. Nem törődött e percben az egész világgal; csupán azt érzette, hogy még soha ily boldog nem volt, mint e percben. Nem vette észre atyjának dühös pillantásait, sem a nápolyi ifjak irigy tekintetét melylyel az idegen ifjut végig mérték, mind ezt nem látta Marittána. Egy igen új világ nyílt meg előtte, szebb, ragyogóbb emennél. Ott volt az a fellegek mögött. Arany fellegek vevék körül, rózsák hullottak utain, angyalok zengének seraph hangot, és ő egyedül volt a leventével! . . . A mint felemelte szeméit, tekintete elmerült az ifjunak szeméiben. E pillantással megértették egymást. Mindketten nevettek! A szerelem varázs hatalma erőt vett lelkületükön. Nem szóltak, ajkaikon elhalt a hang, csupán egy forró képzorítás fejezte ki azon érzelmet, melyek szívökben fakadtak.

Az ifju lovag szorosabban fűzte karjait Marittána dereka köré, az a fiatal leány odaadólóg simult keblére. Még egy sóhaj, ekkor a zene elhallgatott a tarantellának vége volt.

Marittána elhagyta táncosát. Amint helyére sietett Marusculi dühtől villogó szemekkel fogadta leányát, és kérdőre vonta, hogy miként merete megszegni az ő határozott parancsát. Azután gyorsan egy swallba burkolta a fiatal leányt, és elvonszolta magával haza. Mielőtt elhagyta volna a tánc helyét, Marittána epedő tekintete az ifju leventére esett. A lovag gyorsan oldalán termett, és a következő szavakat suttogá: „ma tiz órákora ha mandolinét hall, az én leszek. Jöjjön le a tengerpartra“, fenhangon pedig ezt mondá: „bonne notte signorina“.

Marittána haza érve bezárkózott szobájába. Setét hullámos fejt lehajította gömbölyű karjaira és így tekintett a menyboltra, amint azon egymásután tűntek ki a csillagok. Szeméiben két harmatepp ragyogott, melynek fénye megszügyenítette a legtündöklőbb gyémántot amott az égbolton.

Marittána mosolygott, és ezen mosoly szebb volt a hasadó nap arany sugaránál. Gondolkozott. Megfejteti iparkodott azon érzeményt, mely annyira betöltötte szívét, hogy másnak nem hagyott helyet. A mely végtelen boldogságot árasztott el lelkében, mely egyszerre kinos remegést, titkos gyönyört, igaz gyöngyszemek gyanánt hozott fel a szívnek legmélyéről. Elfelelt minden kicsinyes gondot, csak azt nem, hogy minden gondolata, csupán az ismeretlen leventével foglalkozott. Valjon ki lehetett ő, és valjon épen ugy érzett-e mint ő? Szerette volna olvasni annak szíve érzelmét, hogy meg tudja, valjon oly édes sejtés vett-e annak is erőt lelkén, mint az övé . . . Marittána szeretett. Lángolon, szenvedélyesen, mint Nápoly minden leányai. A szerelem egy szempillantás alatt lobbant fel szívében és annál forróbb, lángolóbb volt. E percben nem gondolt azon veszélyre, mely atyja részéről fenyegeté, csupán azon boldogságra, hogy rövid időn ismét kedvesének ölelő karjai között pihen. Oly hosszúnak tetszettek előtte az órák Oly lassan borította el az éj palástját a föld felett. Végre a hold felbukkant a ták mögött, — és ezen pillanatban megszólalt a mandoline.

Marittána e percben a menyét érzette szívében és szeméiben. Kéjesen zárta le szempilláit és dobogó kebelére kulcsolá kezeit, — azután lassan kilépett a loggiára. Nesztelenül suhant le a márvány lépcsők fokain. Virágzó leanderfák rózsái lepték el utait, jaszmin, narancs virág hullott hájára . . . Marittána a szerelem ösvényén haladt. A mint elhagyta a magnoliák setét árnyait, ott állt a tenger partján . . . Mielőtt eszmélhetett, két kar ölelte őt kebelére, és a levente szemei tekintettek reá, és az ő ajkai suttogák: „Marittána, én szerelmem!“

Marittána nem válaszolt, de amint a hold szelid világa végig suhant arcán, onnan a legmélyebb szerelem tükröződött vissza.

E perc a szerelem kéjes perce volt. Köröttük minden csendes, nesztelen. Csupán a cédrusok lombjain énekel a csalogány, és a tenger hullámai csapódtak halkán a parthoz, mielőtt megtört volna rajtuk a magicus holdfény.

E pillanatban a hold egy fa mögé rejtőzött, majd szelid arcára fellegmetz vont. Egyszerre egy tompa dördülés hangzott, egy sikoly és Marittána halva fektűt a földön. Marusculi dühtől tájékozó ajkakkal ro-

hant a levante felé, és mögötte Maritána vőlegényének alakja tünt fel.

A hold megint előbukkant a fellegek mögöl. Világa teljesen elümlött a levante deli alakján, amint az reszkető ajakkal, villogó szemekkel állt a gyilkos atya előtt.

Marusculi szitkozódva emelt reá kezét, ekkor egy erős kar rántotta vissza és megfordulva leendő vejének kikelt vonásaiba tekintett, midőn az a leventére mutatva, rémülten rebegé: „Ó felsége a király!”

Marusculi mereven tekintett maga elé, míg a fiatal lovag parancsolólag intett Petrucciónak: „mint hű alattvalóm tudod kötelességedet. Ez embert e percben elfogod!”

Petrucción szótlanul engedelmességet uralkodójának; betolta Marusculit a habokon ringó csolnakba, míg a király karjára vevén Maritánát, a villa felé indult.

Másnap egész Nápoly tudta, hogy a tegnapi mulatságnál jelen volt fiatal lovag, maga a király! Ő felsége eddig csak egyszer és akkor is csak egy napra volt Nápolyban, eszerint kevesen valának, kik ismerék. Most azonban huzamosabb időt akart tölteni e szép városában, és ezt megelőzőleg, az akkori divat szerint álruhában jelent meg a nép között. Mindent megtudtak, de Maritána végsorsát mindaddig nem, amíg Petrucción titkon nem közölte mindegyikkel, hogy a király szerelmes volt az ő menyasszonyába, és midőn Marusculi, aki őtet az ünnepély után magához hívta, ablakából látta mint siet leánya a park utáni, dűhében egy töltött pisztolyt ragadott és őt magával vonván, utána sietett. Amint Maritánát kedvesének karjai között meglátta, nem fékezhetvén dühét, rálőtt. A szép leány halálosan találva összerogyott, és akkor a lovagban ő felismerte a királyt.

Marusculit mint gyermekének gyilkosát halálra ítélték. Maritánát pedig nagy pompával temették el a király. Emlékére egy nagyszerű kápolnát építtetett egy domb lejtőjén, ahol cédrusok, pálmák alatt Maritána pihent. . . A kápolnát idővel egészen a keresztig befutotta a fehér róza, a vadrepkény, a csalogány ott dalol a virágos lombok között, de a csillag szemek nem tűnnek elő a rózsák lombjai közül, örökre lezárdtak azok.

A király ameddig, vagy amikor csak Nápolyba időzött, mindig felkereste a kápolnát. Csendes estelin magányosan jött és nem látva senkitől, egy könyvet sirt annak a sírján, aki őt szerette legelőször, és akit ő szintén szeretett, egy könyvet sirt a szép Maritánaért!

Mutatvány

Müller Gyula „A jó parthiek” című 4 fele-ös vígjátékából.

Negyedik felvonás.

VII. jelenet.

Cynthia. (Ébredve) Róza. (Előrejelő félenken. A háttérben állanak, csendesen hallgatózza.) Frangepán Elemér és Minna.

Róza. (Önmagában.) Meg kell őt győznöm arról, hogy méltó vagyok fához. De vajon méltó vagyok-e? Vajon sikerül-e meggyőznöm őt? Érzem, hogy ez utal latba esik női méltóságom; mert ha nem sikerül a grófnét megnyernem, ez oly szégyen lesz rám nézve, a minőt túlnem lehet. (Hirtelen a nyugágy elé térdel.)

Cynthia. (Fölemelkedik s meglátja a térdelő Rózát.) Ébren vagyok? — Egy térdelő leány. Emelje föl fejét, kisasszony!

Róza. Asszonyom, én —

Cynthia. Ki ön?

Róza. Egy leány, a kinek most boldogsága függ attól, hogy ön grófné szépné és jónak találja

Cynthia. (Félre.) Szépné s jónak? Ki lehet ez a lány? Szépné s jónak?! Valóban szép s szende arcából a jószág sugárzik felém. Reszket. Mi titok lapanghat ez alatt? (Fenn.) Lássuk csak, leányom Tudja, ki vagyok én?

Róza. Ormódy Cynthia grófné.

Cynthia. S mit kíván tőlem?

Róza. Semmi egyebet asszonyom, mint hogy engedjen engem boldoggá lenni, engedje, hogy nejevé lehessen annak, a kit szeretek s a ki szeret engem!

Cynthia. Nem értem. (Félre.) Ő lenne! (Fenn, miközben feláll.) Nevezze meg magát.

Róza. Nem addig asszonyom, míg azt nem mondja, hogy szépné s jónak tart!

Cynthia. Keljen fel kisasszony!

Róza. Nem addig asszonyom, míg magához föl nem emel.

Cynthia. (Gyengéden fölemeli, átkarolja s mélyen szeme közé néz.) Ön az a zsidóleány, nemde?

Róza. Ő asszonyom!

Cynthia. De hisz ön kosarat adott fiamnak?!

Róza. Kosarat adtam? Nem, grófné, — visszautasítam nagylelkűségét.

Cynthia. Nagylelkűségét? — Hogy értsem ezt?

Róza. Ő engem mélyen megsértett s azzal akarta hibáját jóvá tenni, hogy nőül kért.

Cynthia. Ugy! De hát akkor mért óhajt most nejevé lenni?

Róza. Mert meggyőződtem arról, hogy nem nagylelkűség s nem is gazdagságom birta rá, hogy nőül kérem, hanem szerelme.

Cynthia. Meggyőzte önt? S hogyan?

Róza. Istenem! Ő azzal fenyegetett, hogy megöli magát s nekem binnem kellett. Mert hisz nagylelkűségéből nem teheti ezt — s gazdag nőt kap akár-mennyit.

Cynthia. (Félre.) Mily nemes! (Fenn.) S hiszi ön, hogy boldog lehet fiammal? Hiszi azt, hogy zsidó leány létere helyet foglalhat abban a társadalomban, melyben a gróf Ormódyak mozognak? Tudja-e ön azt, hogy önt mindenütt lenézik, hogy mindenütt kigúnyolják. Tudja-e azt, hogy az a társadalom soha se fogja önt habítá-nak tekinteni?

Róza. A társadalom . . . az emberek . . . De hát vajon mi köze van a társadalomnak, az embereknek az én szerelmemhez? Nem fog-e miatt ő engem épügy szeretni mint most, s nem fogom-e én őt úgy szeretni, sőt jobban, mint most? Ő asszonyom, a tár-

sadalom tehet a mit akar, de én nem a társadalom kedvéért akarok Eleméré lenni, hanem azért, mert úgy érzem, hogy nélküle nem élhetek, s ő nélkül nem akarja többé azt a társadalmat birni.

Cynthia. (Félre.) Mily okos! (Fenn.) De nem képzeli ön azt, hogy fiam a perc fellobbanó hevének áldozata s hogy a mit most minden áron véghez akar vinni, később meg fogja bánni azt?

Róza. Ő grófné, ha erre képes volna, akkor úgy hiszem ezzel tökéletesen kiábrándítana, s a mint most szeretni tudom jósa, nemessége- és lovagiasságáért, úgy akkor bizonyára meg fogom utálni, s könnyű lesz szakítanom oly emberrel, a ki képes volt pillanatnyi fellobbanásának áldozni föl egy leány becsületét!

Cynthia. (Hosszan nézi elragadtatva.) Leányom! Róza. Hogyan — ön —

Cynthia. Leányom! Én szeretem önt! Még csak egyet! Tudja-e, hogy el kell hagynia vallását, eddigi szokásait?

Róza. Hallottam, atyám mondta!

Cynthia. S oly könnyű önnek hitet cserélni? Szakítani ősei istenével, ezer éves erkölcsökkel, vérré vált eszmékkel?

Róza. Nem értem asszonyom? Hitet cserélni? Szakítani istennel? Ezer éves erkölcsökkel, vérré vált eszmékkel?

Cynthia. Természetesen. Ezt tudnia kellene.

Róza. Bocsanat asszonyom! Én mindezeidig oly keveset foglalkoztam a vallással, hogy valóban nem is tudom, mit jelent mind az, a mit ön felhozott. S ha már e kérdésnél vagyunk, — kérem fogom, világosítson föl engem helyzetemről, melyet ha durván félreismérek, — hibámat helyre akarom hozni.

Cynthia. (Félre.) Megfoghatatlan. (Fenn.) Csak tudni fogja, hogy van különbség zsidó és keresztény vallás között?

Róza. Különbség? . . . Én mindig azt hittem, hogy egy a vallás, különböző csak annak formája, hogy egy az imádott, különböző csak annak alakja, hogy egy az isten, különböző csak annak neve, hogy egy az üdvösség, különböző csak annak fogalma, hogy egy az erény, a becsület, a hit, a szeretet, különböző csak a felfogás.

Cynthia. (Félre.) Elragadó tünemény! (Fenn.) S mindegy az önnek, ha ezt a formát, ha ezt az alakot, ha ezt a nevet, ha ezt a fogalmat, ha ezt a felfogást követi, vagy amaz?

Róza. Ő nem! Én a formában csak a hitet, az alakban csak az érzelmet, a névben csak az istent, a fogalomban csak a lényegét s a felfogásban csak a benső meggyőződést keresem s ezt megtalálom asszonyom bár mely oltári szentségben, s megtalálom ha máshol nem, szívenben!

Cynthia. (Hevesen öleli szívére.) Keblemre édes gyermekem, ön az én leányom, s nem adom önt a világ minden előítéleteiért, nem büszke őseimért sem! Nem, ön az a ki fiamhoz méltó, hanem megfordítva, fiam az, a ki talán önhöz méltó.

Elemér. (Előrohan.) Anyám, anyám, ugy-e hogy őt szeretned kell, mint szeretnie kell őt mindenkinek, a ki látja, hallja.

Cynthia. Jer, jer, fiam! Ő a tiéd, s becsüld meg azt a lányt; mert nála jobbat, nemesebbet nem lelsz a földtekén.

(Frangepán és Minna előrejönnek.)

Minna. Nos asszonyom, igazam volt-e, midőn dicsertem, magasztaltam!

Cynthia. Nagyon, nagyon! Őt nem dicserni igazán bűn!

Frangepán. Hehehe! Az én lányomat nem dicserni igazán bűn! Ezt ő mondja! (A grófnéhez.) Hallja-e grófné? Most én is szólok egy szót. Mikor meggyőződtem arról, hogy a lányom szereti a gróf urat, akkor irtam az én Ziffer barátomnak Budapestre, a ki nem akarja a nevet megmagyarosítani, dacára annak, hogy én egy kitünő nevet tudok számára. Irtam neki, hogy vásárolja össze a gróf ur váltóit. Az egy szempillantás alatt megtörtént. Nagyon szívesen menekült tőlük mindenki. Gondoltam magamban, hogy az egy nagyszerű идея lesz tőlem, ha majd a grófné beleegyezik ebbe a házasságba, és én ezeket a váltókat előleg gyanánt a gróf ur kezébe adom. Itt vannak! Tessék! (Egy csomag váltót vesz ki zsebéből és átadja a grófnának. Félre.) Ha azonban ez a parthie létre nem jött volna, akkor ezeket a váltókat Merő ügyvéd urnak adtam volna. Sokkal jobb szeretem, hogy így történt.

Cynthia. Köszönöm uram, köszönöm! (Meggöriztja kezét.)

Elemér. Ön fölötté jó apa! (Megöleli.)

Frangepán. Meghiszem azt, hogy jó apa vagyok! A ki a lányának 200,000 frtnyi hozományt ad, az könnyen lehet jó apa! (Félre.) Csak ne volna az a 200,000 frt, majd meglátánám, hogy volnék-e jó apa? Istenem! Tehát csakugyan egy gróf veszi el a lányomat! Csakugyan! Isten engem, úgy odáig vagyok az öimtől, hogy azt se tudom, hol a fejem? Hát már most csakugyan grófné lesz a lányom?! és én öregapja leszek egy-két grófcskának! Groszer Gott im Himmel! Csak már látnék egy olyan grófi unokát! Kiváncsi vagyok, hogy milyen egy olyan gróf fia, a kinek az öreg apja zsidó! Az nem fordult elő kétezer esztendő óta, hogy egy zsidó öregapja lett volna egy grófnak. Zsidó királyok voltak, hercegek is, de grófok! azok soha! Gróf Ormódy, szül. Nagyszállási Frangepán Róza! Ha ezt az eljegyzést hozni fogja a „Pester Lloyd”, akkor a Szinger Móricot megüti a gutta. Hogy fog dühösködni a Ziffer is! Irigykedni fog rám a Zrinyi Kóbi, meg a Hunyadi Mózes! Isten engem, ez az idea tőlem még 200,000 frtot!

(VII. jelenet, stb.)

Pattantyúk.

A i előljáróság az ottani rendőrpáncsnok úrról nem a legkedvezőbb véleményét nyújtotta be a szolgabírói hivatalnak. Tarthat tehát attól az illető parancsnok, hogy könnyen máshova teszik át. Megtudván azt egy öreg pedagógus, hogy megakadályozza jó barátjának netán elexpediálását. mit tett? Egy dicséret okmányt állított ki, melyben a parancsnok urat tetőtől talpig annyira dicsérte, hogyha ezt az Isten meg-

hallgatja legalább is az égből küldött volna neki egy pár csillagot a galléjára. No de semmi, meghallgatták az emberek. Az okmány mid' n kész volt, főlészóltotta egy másik barátját a „politikus csizmadiát” — ki arról nevezetes, hogy mindent ért, csak mesterségét nem, — hogy hordozza ezt az okmányt a polgárok közt aláírás végett. A név mindinkább gyarapodott. Örömittasan tért be egy gazda házába, — a hol a gazd uram a szomszédal, komával, meg sógorral éppen idogáltak:

— Adjon Isten jó estét kigyelmeteknek!

— Adjon Isten magánakis csizmadia uram! Hát ugyan mi járhatban van?

— Amint látom kigyelmetek mindannyian értelmes polgárok, azért jöttem tehát, hogy irjanak alá egy ivet.

— No nézzük hát azt az izét! . . .

Aztán nagy hanggal átolvasta a dicséretokmányt és így szólt:

— Ezt kiállítani nem a maga — hanem a képviselő testület dolga.

— Mennyi értelmes ember aláírta már magát, csak még gazduram hiányzik, azért akarjuk éppen mi kiállítani, mert a képviselő testület nem a legjobbat állította ki részére s így . . .

— Vagy úgy! csizmadia uram én képviselő választáskor bizalmat szavaztam rájuk, hát most megmátsam a szavamat. Azért nem csak, hogy nem írom magamat alá, de hogy innen tovább ne vigye: ime szétszaggatom.

— Szent Isten! inkább a kaptafámat vagdalta volna szét.

— No hát megfizetem azt az iv papírt. Itt a krajcár.

A csizmadia vonakodott elfogadni, de a gazdarákiállott:

— Muszáj elvennie!

A csizmadiának mit volt tennie a krajcárt zsebre vágta.

— No most igyék egy pohár bort!

A csizmadia kiitta a telt poharat, — nem tudjuk lemosta e a keserűséget a szívéből.

A gazda ily szavakkal végezte be a históriát: — Csizmadia ne tovább a kaptafánál. — Hanem ez nem csak magára szól, de legnagyobb részben arra az öreg professzorra is.

Igy mult ki a dicséretokmány ez árnyékvilágból. Béke hamvaira!

X. Y.

Zombori borzadalmas boros háboru. Borotvás Gábor, jámbor borbély borvirágos cimboráival: a kóbor Bornemisszával, a torzonborz Bormegisszával, a borzas Tiborral és borostyános bordájával Borsodi Borbálával borsos borjuhusra s borsóra hőbortos táborban borzasztóan borozgatnak. A cimboraságból háborgó tábor domborodik s jámbor Borotvás Gábor borbély borotvájával borzongatja a borzas Tibort, s a borzas Tibor boronát borit Borotvás Gábor jámbor borbély cimborájára. Borzasztó!!

A megyebeli legutóbbi védmunkálatoknál egy sokacot, miután semmi áron nem akart dolgozni, az árokba dobták. Istenem! kiáltá ez fel, ez életemben az első eset, hogy ledobtak, mert eddig csak mindig kidobtak.

Színház.

Hétfőn január 29-én Kiss Sándor javára a „Csikós”-t adták. Az előadás egyike volt a legjobbaknak; de a karének botránnyal rosszul ment. Kiss Sándor, mint Andris bojtár, kitett magáért és sok tapsot kapott. Közönség kis számban.

Kedden két jeles francia írónak, Erekmann- és Chatriannak híres színműve: „A két Rantzau” került színre, meglepően jó előadásban. Jean Rantzaut Berki pompásan alakította. Jacques szerepével Nyiry Lajos próbálkozott meg és pedig dicséretre méltó igekezettel. Sáhgy a jó öreg Florencet sokszor megkapó hűség-gel, egészben gondos tanulmányra valló készséggel személyesítette. Kolozsváriné (Louise) ez este is hódított kedves, természetes jétékával. Kiss Sándor (Lebel) maskja, játéka egyaránt elhibázott volt. Kelemenné Nanette anyót nagyon jól adta.

Szerdán a „Niniss” című, rendkívül mulatságos énekes bohózatot szép számu közönség előtt játszották. A darab élénk menete, az ügyes fordulatok, a nevetésges helyzetek és jó ötletek folyton fokozták az előadás érdekességét. Berki (Gregoir) új oldalról és pedig nagyon előnyösen mutatta be színész-talentumát. Nyilvai Irma kedélyesen játszott. Sziklai a rövidlátó diplomátát mulattatóan személyesítette. Krémer Sándor (Anatol) jó alak volt. Kelemenné jóízű komikumával sokat nevettegetett. Az izlést sértő piócás jelenetet bátran ki lehetett volna hagyni.

Pénteken a „Cigány” című régi népszínmű került színre. Nem helyeselhetjük, hogy egy hét alatt három népszínművet is adnak. A vén cigányt Ujvárosy helyett Aranyosy Gyula újonnan szerződött tag játszotta. Beszélő organuma hiányosságát és túlságos mozgékony-ságát leszámítva, elég jó volt.

Szombaton Nyilvai Irma javára zsufoolt ház előtt a „Boccaccio” operettet adták. Nyilvai Irma a cimszerepben ragyogtatta szép tehetségét. Gondos, finoman árnyalt éneke, eleven játéka és szép jelmezei, gyakori tapsokra ragadták a közönséget. Néhány szép virág csokorral is kitüntették. Fiamattát Halmy Etel játszotta. Ez este tisztán énekelte, de életet nem mutatott hangjában. Legsikerültebb volt a Nyilvai Irmával előadott 3-ik felvonásbeli kettősben. Dobó Lambertucciot mulattatóan, de nem mindig elég közvetlenséggel adta. Completjait sokszor megújrazták. Pietrot Kiss Sándor ügyesen játszotta, de az üteny betartásában nagyon ingadozóan látszott. A többes dalok rosszul mentek.

Vasárnap Aranyosyné Zombori Gizella, újonnan szerződött tag első fellépésével „A piros bugyellár” került színre. Az új tagot Zsófi szerepében sok tapsal fogadta a nem nagy számu közönség. Játéka élénk, hangja kissé éles. Az elevenségben tulzott a arcjátéka nem volt rokonszenves. Ennyit az első benyomás után. Az előadás egészben jó volt. Tisztai magyar nótájával

ez uttal is fiaskót csinált. Furcsa kiejtése nagyon komikussá tette a szép dalt.

Legujabb!

A zombori jótékony magyar nőegylet évi közgyűlése f. hó 4-én délután 3 órakor a városház tanács-termében lett megtartva. Jelen voltak: Esztergamy Borbála elnök, Adám Etelka, Atanackovics Erzsébet, Atanackovics Zsófia, Barthal Stefánia, Berecko Borbála, Buday Etelka, Dalmay Klem Dalmay Cecilia, gr. Engelshausz Katalin, Esztergamy Hermin, Falcione Anna, Gallé Friderika, Husvéth Mária, Heindlhoffer Borbála, Joksmann Izabella, Jakobcsics Laura, Kandler Mária, Kekezovics Emma, Lippert Erzsébet, Molnár Anna, Parsetics Fanni, Raisz Ida, Reitter Aurelia, Szaubern Borbála, Trischler Emma, Thim Antonia, Tárcay Josefín, Városy Mária, Vadász Gizella, Virter Aranka, Vilesné, Vojnics Berta, Wolf Mária, Wolf Teréz, Frendly Mihály egyleti pénztárnok, dr. Margalits Ede titkár. — Esztergamy Borbála elnök a gyűlést a következő magyar beszéddel nyitotta meg: „Tisztelt közgyűlés! Van szerencsém az egybegyűlt nőegyleti tagokat tisztelettel üdvözölni; a közgyűlést ezennel megnyitottnak nyilvánítom és kérem a titkár urat sziveskedjék a jelentést az egylet múlt évi működéséről felolvasni.“ Elnöki jelentés, a zombori jótékony magyar nőegyletnek 1882. évi működéséről. Felolvasatott a nevezett egyletnek 1883. évi február 4-én megtartott közgyűlésén. Az egylet az 1882. évi éven folyó ügyeinek elintézésére két rendkívüli közgyűlést és hat választmányi ülést tartott. A lefolyt év fontosabb mozzanatai a következők: 1882. február hó 11-én az egylet ovoda alapjának gyarapítására táncvigalmat rendeztet, melynek tiszta jövedelme 392 frt 6 kr. volt, mely összeg a nevezett alaphoz csatoltatott. Egyéb jövedelmi forrásai: az 1881. pénztári maradvány 36 frt 43 kr., tagdíjak: 510 frt, ajándék 100 frt, felvett takarékpénztári kamatok 250 frt. Összesen 896 frt 43 kr. — Kiadások a lefolyt éven: Segély címén: rendkívüli segély hat házi szegénynek 39 frt, havi segély hét házi szegénynek 81 frt 49 kr., évi segély tizenhárom házi szegénynek 318 frt, az egylet árvájának tartási, nevelési, ruházási és iskolázási költségeire 123 frt 53 kr., egy árva leány tartási költségeire évi járulékképpen 24 frt, két szegény temetkezési költségei 9 frt, husz szegény iskolás gyermek felruházására 100 frt. E szerint a nőegylet a lefolyt éven 695 frt 2 krt költött hivatászerű jótékonyására gyakorlására. Nyomdai költségek 28 frt, az egyleti szolgáló évi díja 30 frt, egyéb kiadások 41 frt 95 kr., a tiszta jövedelem 25 %-ának az ovoda alaphoz való csatolása 72 frt 20 kr. E szerint az egylet évi összes kiadása 867 frt 47 kr., e kiadás összegét az összes évi jövedelemből kivonva marad az 1883. évre 28 frt 96 kr. pénztári maradvék. — Az egylet két házi szegénye a lefolyt éven elhalálozván, segélyezésük beállítottat, nemkülönben két már felszertült árváé is. — Az egylet egyik árvája Wasanszky János megbetegedvén, dr. Havel ur öt díjtalanul kegyeskedett gyógykezelné, miért is az egylet iránta hálás köszönetét jegyzőkönyvileg fejezi ki. A zombori nagydemű takarékpénztár száz forintnyi ajándékkal sziveskedett az egyletet nem mes törékéseiben támogatni, miért is az elnökség javaslatba hozza, hogy a közgyűlés e nagy lelki tettet jegyzőkönyvileg megörökítse és erről átiratilag értesítse a takarékpénztár igazgatóságát. Nagyságos és főtisztelendő Fehér Gyula apát plébános az óvodaalapot 100 frttal gyarapította, fogadja érte az egylet hálás köszönetét. Az egyleti tagok jelenlegi száma 83. Az elnökség kedves kötelességének tekinté a közgyűlésnek jelenteni, hogy a szegény árvák felruházására rendezett karácsony-ünnepély teljesen sikerült, a tagok oly nagymérvű adakozást fejtettek ki, hogy lehetővé vált nemcsak 20 szegény gyermeknek teljes felruházása és mindennemű ajándékokkal való elhalmozása, hanem a maradékból újra még 10 gyermek s így összesen 30 gyermek lett felruházva. Fogadják a nagylelkű adakozók kegyes adományaikért, melylyel e megható ünnepély rendezését lehetővé tették, az egylet hálás köszönetét. Végül az elnökség a közgyűlésnek bejelentvén, hogy dacára az egylet által fenállása óta gyakorolt minden irányu, nagymérvű jótékony-ságnak, az egylet vagyoniállapota 1882. év végével 13,198 frt 62 krt, melyből a segélyezési alap 8033 frt 84 kr., az ovoda alap pedig 5164 frt 78 kr. és a tőke gyarapodás a kamat és egyéb rendkívüli jövedelem forrásokkal az elmúlt éven 985 frt 54 krra rugott: kérvé-keri az egylet összes tagjait, hogy a jövőben úgy, mint eddig lelkes buzgalommal folytassák női magasztos hivatásukhoz annyira illő áldásos működésüket, s jutalmuk leend azon nemes öntudat, hogy sok szegénynek és árvának letörölték könyeit és tették lehetőleg elviselhetővé az élet keserveit.

Felolvasatott tekintetes Hrubí Mihály megyei számvevő urnak, felkért számvizsgálónak jelentése az egylet 1882-ik évi számadásairól, melynek alapján a pénztárnok urnak a felmentvény megadatott, Hrubí és Frendly urnaknak jegyzőkönyvi köszönet szavaztatik és az új alapszabályok értelmében az 1883-ik évi számadatok megvizsgálására három egyleti tag választatott, névszerint Vojnics-Zákó Berta, Thim Antonia és dr. Margalits Ede titkár.

Indítványok: dr. Margalits Ede titkár indítványozza, hogy az egylet tíz évi fenállásának évfordulóját, mely idő alatt a jótékonycélokra 5000 frtot áldozott, és ugyan a célra 13000 frtot meghaladó vagyont gyűjtött: akként ünnepeljék meg, hogy az egylet alapítójának Czedler Teréz úrnének és a már közel tíz éven általi buzgó, fáradhatlan elnökség, Esztergamy Borbála úrnének, az egylet körüli érdemeit jegyzőkönyvileg megörökítsük. Lelkes éljenzéssel elfogadjatik. — Az egyleti titkár még a következő indítványokat tette: Tekintettel arra, hogy az 1882-iki karácsonyfa ünnepély oly szépen sikerült, hogy nem 20 hanem 30 szegény iskolásgyermeket lehetett felruházni, továbbá, hogy az ünnepély iránt az áldozatkész közönség nagy pártolást tanusított, végre, hogy az egyletnek nemcsak az a célja, hogy a társadalmi rokkant-jait segélyezze, hanem a jövő generatio társadalmi bajain is tölle telhetőleg segítsen s így a szegény iskolás

gyermekeket is önművelésük eszközlésében gyamoltsa, javaslatba hozza, hogy karácsonyfa ünnepély ezen éven is rendeztessék és az egylet e célból újból 100 frtot utalványozzon. Helyesléssel elfogadtatott. — Nemkülönben elfogadtatott harmadik indítványa is: „Rendezzen a nőegylet a nyár folyamában, május vagy június hóban, belépti díj mellett, egy női kézimunka kiállítását“ mely terv keresztülvitele a választmányra bízatik.

A tisztújítás az alapszabályok 28. és 14-ik § értelmében megejtettvén megválasztattak: elnök: Esztergamy Borbála; alelnök: Korics Eszter; titkárrá: dr. Margalits Ede; pénztárnokká: Frendly Mihály; orvossá: dr. Havel József; választmányi tagokká: (12 rendes és 4 póttag) Adám Etelka, Atanackovics Erzsébet, Berecko Borbála, Buday Etelka, Czedler Teréz, Dalmay Klementin, Heindlhoffer Borbála, Husvéth Mária, Kovácsy Vilma, Parsetics Fanni, Szemző Istvánné, Spitzer Róza, Thim Antonia, Trischler Emma, Virter Aranka, Vojnics Berta. — A választás Raisz pénzügyi tanácsosné ő nagysága választási elnöksége alatt ejtetett meg. — Végül dr. Margalits Ede titkár a szelence városi ovodát ajánlja a tagok szives figyelmébe s ennek felszerelésére aláírás útján nyomban tekintélyes összeg gyűlt be. Ezzel az ülést véget ért.

A budapest-zimonyi vasut szabadka-ujvidéki részének műtanrendőri bejárása folyó hó 15—20-ika, megnyitása pedig e hó vége felé várható. A pálya teljesen kész; az előzetes vizsgálat megejtésére hivatott közeg-gek jelenleg végzik kint ebbeli feladatukat.

A farsang Zomborban. Most hogy végét járja, egymást érik a mulatságok. Mintha pótolni akarná a közönség, amit az elején elmulasztott. Csütörtökön a fényes színház bál, mely az újság ingerével is vonzott, szombatn polgárbál, vasárnap a tanítónők és tanítónéik piknikje a „Vadászkürt“-ben. A polgárbálról csak annyit hallottunk, hogy nagyon vig és népes volt. A színház-bálról és a piknikről tudósítónk már közvetlen tudomásból és többet ír. A színház bál főképp annak közönségi létrejöttét, hogy a színház-részvénytársaság igazgatósága példával kívánta megmutatni, miszerint a színház táncvigalmak rendezésére alkalmas. A kísérlet ezáltal nem volt egészen siker nélkül, de nem is igen kecsesgető. Tánccolók nem gyűltek össze oly nagy számmal, hogy a 13 lépés hosszú és ugyanoly széles tánchelyen elég kényelmesen el ne fértek volna. Hogy a vállalkozás 200 frt tiszta bevételt eredményezett, az a rendezőség buzgóságán kívül talán a következő körülményeknek köszönhető. Ez volt ez időnyben az egyetlen zártkörű elite bál, a színház javára rendezték, a belépődíjak magasak voltak, a tombola a jegyárúsi hölgyek buzgólkodása folytán mintegy 180 frt hasznalant járt és 22 frt folyt be a felülfizetésekből. Hogy a kiadások a belépődíj-egyekért bevett tekintélyes összeget felemésztették, az nem nagyon biztató körülmény arra nézve, hogy a színházban jótékonycélu táncvigalmakat rendezzünk. A bál fényes volt, mint színházi bálhoz illik. Válogatott közönség, a hölgyek izléses öltözékjei, a díszes terem, fényes kivilágítás, c-sinos selyemkötésű táncrend könyvecskék stb. mind megfelelték egy elite bál kellekeinek. Meg volt a kényelem, a rendezőség kifogástalan figyelmet tanusított mindenki iránt, a souper-csárdást tizszer ismételték, de azt a fesztelen kedélyességet, mely mindenkit magával ragad, nem lehetett megcsinálni. Lehet, hogy az új, ismeretlen, szokatlan beosztásu helyiségnek volt főrése benne. A bálterem és étkező helyiség gazolinnal és petróleummal voltak világítva. A gazolin ezáltal jól viselte magát: szépen égett reggelig. A tombola a pihenő óra alatt szép rendben folyt le. Mintegy ezer jegy volt forgalomban s a nyeremények száma körülbelül 75 re rugott. A táncrendbe két kolo (és nem Colo) is volt felvéve. Ez kétséghívül a szerbek iránti illő figyelemre mutat. A rendezőség számított arra, hogy a közös cél sok szerbet von e mulatságra, de alig voltak tizenötven. A tánc reggeli 5 óráig tartott. A souper-csárdást néhány jökevdvő ur visszatetsző újjongással járta. Ezt ép oly kevéssé helyeselhethi, mint a keztyű nélkül való táncolást, melyet a pihenő óra után némelyek megengedtek maguknak. Tudósítónk a parketten és páholyokban volt hölgyek névsorát így állította össze: Alföldy Juliska és Berta (Apatinból), Babić Adél, Bieber Gizella, Birvasszky Maja, Csavrak Nina, Dobák Béláné, Falcione Milla, Fülöp Gizella (Sztanisicból), Gertinger Örszike, Gfeller Ernőné, Havel Bella és Ella, Heindlhoffer Emma, Hoffmann Ilka, Iményi Mariska, Jakobcsics Karolin, Karácson Gyuláné, Karvázy Domonkosné, Keck Emma, Koczár Zsigmondné, Kohut Henrikné, Kovácsy Kálmáné, Kozma Lászlóné, Lescsinszky Marianna, Maximovicsné, dr. Margalitsné, Mihályi Bella, ifj. Michelsz Jánosné, dr. Millászevits Sándorné, Milutinovics Olga, dr. Molnár István Lajosné, Nagy Irma (Palánkáról), Ormay Ilona, Popovits Theodózné, Prokop Józsa, Rezsnyí Ilona, dr. Ságiné Terka, Sándor Béláné, dr. Schaffné, Topitsné, dr. Tóth Miklósné, Trischler Nina, Virter Károlyné, Vujevich Ilona és Mariska, Vukicevits Katinka. Az előkelő urak közül: Sándor Béla főispán, Schmausz Endre alispán, Bibra Frigyes báró, Petrovits és Schadek őrnagyok stb. A jó rendezésért az elismerés első sorban Podmaniczky Armin báró urat illeti meg. Az első három négyest 34 pár táncolta.

„A tanítónők piknikje.“ E szerény cím alatt vasárnap a „Vadászkürt“ emeleti termeiben a szegény iskolás gyermekek javára oly kedélyes és népes mulatság folyt le, melyre sokáig kedvesen emlékeznek vissza a szerencsés résztvevők. Az a gyöngéd és mindenre kiterjedő figyelem és sziveség, melyet a vendégek iránt úgy a kedves háziasszonyok: Adámné Raisz Etelka és Gräffné Nikázné urnők, mint a házi kisasszonyok fáradhatlan buzgósággal tanusítottak, kellemes otthonná varázsolta minden jelenvoltra nézve a vendéglő teremt. Fel is melegedtek hamar a kedélyek, s olyan természetes jó kedv lett uralkodóvá, mely a kora hajnali órákig lankadatlanul tartotta magát. Hogy mily marasztaló volt a jó kedv, abból is kitünik, hogy hajnali fél négy órakor még 44 pár táncolta a harmadik négyest. A háziasszonyok aranycsipkés magyar főkötővel, a házikisasszonyok, névszerint Berger Hermin, Gfeller Berta, Gräff nővérek, Karácson Anna, Kuszik Emilia és Orasics Erzsébet k. a.-ok hosszú nemzetiszíni

vállszalaggal sűrűgtek dolgukban, melyet kedves odaadásal végeztek. A szépnemből jelen volt sok vendég közül tudósítónknak a következőket sikerült följegyeznie: Baumanné, Bergmanné, Deagárió Zsigáné, Dobákné, Kiss Istvánné, Kozmáné, Raisz Lajosné, Staudacherné, Stefkovitsné, Szabó Elekné, Szalay Károlyné, Valterné, Virterné, Vukicevicsné, Zsuffáné, Berger nővérek, Bieber Gizella, Csarsch Stefánia (Palánkáról), Falcioné Irma, Fejér Eulália, Felicidész Aranka (Kuláról), Gfeller nővérek, Havel nővérek, Hrubí nővérek, Iményi Mariska, Keck Emma, Lovich Aranka, Mihályi Bella, Ormay Ilona, Parsetics Ilka, Pór Vilma, Rezsnyí Ilona, Szalay Eszter, Tessényi Vilma, Thim Anna és Flóra, Werner Róza, Waplinger Vilma és Vojnics Bella.

Ma éjjel a dalárda búcsúztatja el jöhrü farsangi estélyével a farsangot. Nem kételkedünk, hogy zsufova lesz a „Vadászkürt“ nagy terme.

NYILTTÉR.*

Nyilatkozat.

Huzamos idő óta a Szegedkerületi kataszteri bizottság üléseiben Szegeden tartózkodván mind e mai napig nem volt tudomásom arról, hogy a »Bácska« egyik példányában otthonról távollétem alatt személyem megítádatatott, még pedig oly hangon, minővel komoly gondolkodásu férfiú a jó érzék megsértése nélkül nem válaszolhat, — következésképp az ily modorban írt cikk nem választ, hanem csak is teljes megvetést érdemel;

ennélfogva kijelentem, hogy a szándékos rosszakaratu ferdítések és aljas megtámadásokat aláírt egyéniségekkel, sem ezen, sem más lapokban érintkezni nem fogok, kiket is mint ilyeneket midőn egyfelől egész megvetéssel illetem, addig más felől gondom lesz arra is, hogy az elkövetett sértetéseikért a törvény rendes útján a kiérdemelt elbánásban részesüljenek.

Szegeden, 1883. január 31.

Káally István.

Dr. Káally Emil.

Nyilatkozat.

A »Bácska« című lapnak január havi egyik számában »kulai urbéri ügy«-ről elmondott hazugságokkal kapcsolatosan személyemet sértő és rágalmmal illető közleményét aláírt egyéneknek mindaddig, míg a redóm vonatkozó állításait és a nekem tulajdonított gyanúsító célszavakat kellő helyen be nem bizonyítják, rágalmozóknak nevezem.

Kelt Budapesten, 1883. jan. 30.

Dr. Káally Emil.

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
legtisztább égvényes
SAVANYU-KÚT
legjobb Asztali-és üdítő ital,
kitünő hatásnak bizonyult köhögéskor, gége bajoknál,
gyomor-és hólyag hurutnál.
ÉDECSEK (az emésztés elősegítésére).
Mattoni Henrik, Karlsbadban (Csehország).

Csak az a valódi melynek címlapja és dugaszolása a melletti felirattal megegyező, azért különös figyelemre méltatandó

MATTONI'S
GISSHÜBLER

30-1.

Szerkesztői üzenet.

Csüiroghi. Ha önt B. Gy. báludósítása sérti, lépjen föl ellene öt sorban s nyílt neve alatt; mert a tengeri cigányok s egy szolgáló miatti falusi kanapépörnek, lapunkból egy oldalt négy pénzért se engedhetünk, akkor se, ha — mint látszik. — B. Gy. tulzolt vagy nagy-zott is. Egyébíránt legjobban megcáfolja őt, ha megírja, mennyi hasznót is hajtott hát az a bál az isk-lának?

Százsor mondtuk már itt, hogy pusztán helyi érdekű személyes pletykát nem lehetünk föl Ez állaspontról nem tágitunk, ha haragszanak is. Béke önökkel!

„Eduard Frisch, Schächter, Vorbeter und Mohel-Operateur, izr. hitközségi kántor s a paraburji kaszinó t-gja“ aláírással vettük Friedmann budapesti zsidó főkántort eltrájt, de azt, bár szép, mint nem helyi vonatkozású nem közhölhetjük.

*) Az e rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

HIRDETÉSEK.

756 sz.

1883.

Pályázat.

Az 1-ső C-ajkás járáshoz bekebelezett Kovil-Szt. Iván községben elhalálozást folytán megürült község jegyzői állomásra ezennel pályázat nyitattik.

Ezen állomással 500 frt fizetés és 150 frt lakbér van egybekötve.

Felhivatnak mindazok, kik folyamodni óhajtának, hogy kellőleg felszerelt folyamodványikat folyó évi február hó 25-ig a titeli szolgabíró-sághoz nyujtsák be.

Titelben, 1883. évi január hó 29-én.

Nikolics,

szolgabíró.

3-1

